

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 1 2015

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 1 mars 2015

Årgång 81

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
JAN THÖRNQVIST
MARINCHEF

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - bmelinolle@gmail.com

Tel 0455-23964

Författarvägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - [epost: paul.assar@gmail.com](mailto:epost:paul.assar@gmail.com)

Tel 0455-48218

Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 200 kronor/år. 4 nummer.

Kostnad lösnummer 60 kronor.

ANNONSER:

Kontakta Bo Schagerberg

Epost: bo.sch@bredband.net

08-530 447 57

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm

Tel: 08-678 09 08

Öppet tisdagar 09-16

Internet: www.flottansman.se

Adress e-post: riksforbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4

Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund

Tel: 08-571 448 51

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg

Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:

Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.

bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell

Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 070-774 31 83

lennart.bresell@telia.com

STORATRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26

Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Sjörapporter från Västervik	4-5

GMU-inryckning vid Sjöstridsskolan	8
Min tid vid flottan	9-10
Göteborgs garnison	11-12
Högvakt	13

Isbrytarnas kamp mot is och kyla	14-15
----------------------------------	-------

Glädjebesked om Marinens musikkår	17
Återfallsfebern	18-20
Vad en gammal bild kan berätta	21
Inför Riksårsmötet	23-25
Planetariet vid Sjöstridsskolan	26-27

Sjöstridsdagar i Karlskrona	28-29
Repatrering till Polen	30-31
Fyren	34-35
Lokalföreningarna	36-42
Ny chef för Musik i Blekinge	43

Omslagsbild:

Västervik, skärgårdsstaden. Foto Niklas Lind

Nummer 2 2015 utkommer i juni. Manusstopp den 15 maj

I år fyller vi 80 år

Välkomna till ett nytt år med Flottans Män. 2015 är ett viktigt och händelserikt år. Kamratföreningen fyller 80 år och det ska vi naturligtvis uppmärksamma. Vi håller Rikssårsmöte i Västervik i månadsskiftet maj/juni och 2015 är dessutom ett "var tredje år", då vi högtidlighåller en marin händelse av vikt. I höst håller vi ett seminarium om "italienjagarna", det vill säga inköpet av fyra jagare, ett antal torpedbåtar och en stor mängd materiel från Italien mitt under brinnande krig. Syftet med seminariet är flerdigt och bland annat kommer vi att diskutera frågan, hur Sverige tvingades till en så omfattande materiellansaffning i ett sådant läge.

I år ska riksdagen också fatta ett långsiktigt försvarsbeslut, där en framtida inriktning ska läggas fast. Vilken målbild ska försvarsmakten arbeta mot? Hur ska försvarsmakten se ut i framtiden och vilka uppgifter ska försvarsmakten kunna lösa och på vilken nivå? Under de senaste 100 åren har försvarsbesluten tenderat att fattas grundade på ett "nuläge" eller i värsta fall på en "önskad" framtidsutveckling, där våra politiker allt för ofta tycks ha blundat för tydliga tecken på en negativ omvärldsutveckling.

När Flottans Män bildades för 80 år sedan, skedde det i en tid med en mycket orolig omvärld med en överhängande krigsrisk och det var ju en starkt bidragande orsak, att kamratföreningen bildades; grundaren ansåg att det var nödvändigt att söka påverka våra beslutsfattare mot ett starkare sjöförsvar. Idag, 80 år senare, är omvärlden åter mycket osäker efter stora svängningar och förändringar i säkerhetspolitiken och maktbalansen under kamratföreningens 80 år. Vi anser fortfarande, att det är vår plikt att påtala, vad vi anser vara en kraftig obalans i vår försvarsförmåga.

Världskriget tog slut och det kalla kriget tog vid. Pakter bildades och en upplöstes och det kalla kriget tog slut och enligt många bedömare hade den tusenåriga freden åter trätt in! Så var nu icke fallet. Under den här perioden har det ständigt pågått regionala krig och konflikter och terrorattacker har genomförts i stor omfattning och under de senaste åren har vi iakttagit ett expansivt Ryssland, som målmedvetet rustar upp sin krigsmakt. Annekteringen av Krim och kriget i östra Ukraina gör, att säkerhetsläget i världen, och kanske särskilt i Europa, är allvarigare än på mycket länge.

I en ständigt växande ekonomi reducerades, trots detta, försvarsanslaget som en del av BNP och nedrustningen av den svenska försvarsmakten fortsätter. Under en tjugooårsperiod har förmågan att försvara Sverige reducerats till den grad, att överbefälhavaren för drygt ett år sedan tvingades anmäla att försvarsmakten endast kunde försvara en liten del av landet i högst en vecka och när en främmande undervattensfarkost indikerades på svenskt

inre vatten i höstas, blev flottans oförmåga att genomföra en ubåtsjaktoperation tydlig.

Efter en lång följd av nedrustningsår och i den förändrade säkerhetspolitiska situation, som har uppstått, är det kommande försvarsbeslutet naturligtvis extremt viktigt. Regeringspartierna och de fyra allianspartierna kom ju överens i den så kallade decemberöverenskommelsen om en samsyn över blockgränsen bland annat i försvarsfrågan. Efter närmare 20 års nedrustning och en prioritering mot internationella uppgifter med de begränsade resurser, som står till förfogande, ligger Försvarsmaktens förmåga att uthålligt försvara Sverige på en alldeles för låg nivå. Försvarsmakten har i tidigare underlag till regeringen redovisat studier, där man angett lägsta nivåer för att kunna ta emot och tillgodogöra sig resursökningar för att stärka den operativa förmågan. Den nivån har sedan länge underskridits enligt min uppfattning och det kan därför bli problematiskt att finna en framkomlig väg att inom en rimlig tid återskapa en försvarsförmåga, som svarar mot dagens omvärldsbild.

Beslutet, som riksdagen skall fatta i vår om försvarets långsiktiga inriktning, blir därför både svårt och viktigt av flera skäl. Först och främst måste beslutet inrikta försvarsmakten mot tydliga långsiktiga mål, där det nationella försvaret prioriteras. Det är inte gjort i en handvändning att återta en nedmonterad förmåga och därför måste tydliga delmål över tiden anges. Först måste den initiala förmågan stärkas, så att den territoriella integriteten kan hävdas uthålligt över hela territorialhavet. Därefter bör en tröskeleffekt byggas i form av ett starkt skalförsvar och slutligen en uthållighet, som åtminstone överstiger en vecka. Den andra svåra delen att ta ställning till, blir hur beslutet skall implementeras, det vill säga hur får försvarsmakten rätt förutsättningar att ta emot de ökade resurser, som försvarsbeslutet förhoppningsfullt innebär. Häri ligger bland annat personalförsörjningssystemet, som väl inte har fungerat helt tillfredsställande. Till sist är det viktigt att återtagningen av vår försvarsförmåga påbörjas så fort som möjligt, så att det tomrum som uppstått i östersjöregionen snarast fylls igen. NATO flyttar fram sina positioner med ökad närvaro i de nya medlemsländerna och förstärker snabbinsatsstyrkan. Riksdagsbeslutet om Försvarsmaktens framtida inriktning bör tydligt visa svenska folket och omvärlden, att Sverige tar sitt ansvar i en tid av osäkerhet och i en region, som har fått en väsentligt ökad betydelse som en följd av pågående konflikter.

Johan Brålund

Sjörapporter från Västervik

Inseglingmärket till Västervik framför andra är Spårö båk. Den är omskriven av Ewert Taube som ostkustens vackraste sjömarke och ligger på Spårön vid Spårösund. Spårön är en hög och brant klippö och ligger vid den gamla inre farleden utefter ostkusten.

På medeltiden fanns en vårdkase högst upp på berget. Den skulle tändas, om fientliga fartyg sågs på väg in mot Västervik och på bägge sidor av Spårösund anlades försvarsskansar. I staden Västervik önskade man sig ett bättre sjömarke på Spårö. När konung Gustaf III:s arkitekt Carl Fredrik Adelcrantz var på besök i Västervik år 1768 för att se ut en plats för nytt rådhus, framfördes önskemålet. Adelcrantz ritade då Spårö båk med en båk i Neapels hamn som förebild. Båken färdigställdes i sent sjuttonhundratalet och har stått där sedan dess. I slutet av artonhundratalet byggdes en fyr vid den södra infarten på Spårösidan, som också bemannades. Under första världskriget tjänade båken som utsiktspost och försågs i början av 1920-talet med en meteorologisk mätstation kopplad till fyrmästarens stuga. Den första december 1925 slog blixten ned i båken och följde ledningen till fyrmästarens bostad. Fyrmästaren Ernst Lundgren skulle just läsa av instrumenten och träffades i axeln av blixten. Han svimmade och vaknade efter några minuter. När han tittade ut, såg han Spåröbåken brinna och trälattorna från taket flög som brinnande svalor över ön. Träkonstruktionen inne i båken brann ur helt och en våldsam hetta utvecklades. Den metertjocka massiva stenmuren längst ner sprack. Båken blev svårt skadad men har restaurerats och trappkonstruktionen och bjälklagen är numera av stål. Därtill försågs den med åskledare.

En ny automatisk och elektrifierad fyr byggdes 1934 och är fortfarande i drift. Det är en av ostkustens få kvarvarande fyrrar i drift och en av de ljusstarkaste på ostkusten.

Idag är båken ett prydligt inseglingsskilt till Västervik. Om man går på en rak linje mellan båken och Vituden så kommer man in till Västervik utan att gå på några stenar. Tyvärr följde inte motortorpedbåten *T 27* denna enkla regel, när de lämnade Västervik. Det var så här.

Världsrekordet

Officerarna i 4. motortorpedbåtsdivisionen hade just slagit sig ner vid middagsbordet på Hotell Witt i Kalmar. De hade en hård dag bakom sig. På morgonen klockan 0600 hade de startat från Hårsfjärden med målsättningen att komma fram till Kalmar på eftermiddagen. Övningen avsåg inomskärsnavigering och båtcheferna var rätt nöjda med dagens resultat. Det var den 17 maj 1947.

Men Chefen och sekonden från *T 27* saknades. Kring bordet skämtades en del om, var löjtnant Lundberg kun-

de tagit vägen. Precis till varmrätten får divisionschefen kapten Gustaf Celsing telefonbud. Det är löjtnant Lundberg som ringer från Västervik:

- Jo chefen, jag har haft grundkänning på Södra Lucernafjärden. Det är bäst chefen kommer hit och tittar.

Kapten Celsing förstår, att det är bråttom och rekviderar en bil från flygflottiljen. Han beger sig omedelbart till Västervik. Vad hade hänt?

Efter lunch i Västervik hade *T 27* fortsatt sin färd ner mot Kalmar. I den skarpa babordsgiren ut från Lucernafjärden hade rodret lagts om för sent. Fartygschefen såg snabbt, att han inte skulle klara landet om styrbord. Han kastade därför om rodret till styrbord dikt för att i stället gå runt Borgö udde och sedan gira tillbaka ut i farleden. Men giren kom för sent och *T 27* rände upp i 40 knop på uddens släta norrsida, hoppade över hela udden och slog ner i vattnet på andra sidan. En äldre man i en roddbåt höll på att ta upp nät alldeles bredvid nedslagsplatsen. Han trodde att ett flygplan störtade. Men han hjälpte till vid bärgningen.

Hoppet blev 34 meter långt och 4 meter högt. *T 27* sprang läck, men kunde provisoriskt tätas och bogserades in till Västervik av en fiskebåt. Hon hade förlorat såväl roder som propellrar. Vid reparationen konstaterades, att skrovet blivit skevt och *T 27* blev aldrig riktigt bra igen. Hon skrotades 1957.

Men 34 meter långt och 4 meter högt är nog världsrekord för hopp med motortorpedbåt. Det har aldrig slagits, åtminstone inte i Sverige, trots ihärdiga försök, genomförda av spänstigt MTB-folk.

Och spåren efter *T 27* skutt syns fortfarande som ränder i urberget på Borgö. Så Flottan har faktiskt bidragit till två världsrekord i Västervik!

Så till en historia från andra världskriget.

Kriget vid Kungsgrundet

Under malmtrafikens dagar, i början av kriget, sänktes åtskilliga svenska fartyg utanför kusten här, trots att de var tydligt märkta med stor svensk flagga målad på fartygssidan. De gick i regel i konvoj och bevakades av svenska flottan. Ryska ubåtar var den svåraste fienden. De gömde sig i u-läge och gick upp till ytan enbart för att ta emot radiomeddelanden, spana samt för att skjuta handelsfartyg i sank. Trots svenska protester respekterades inte den svenska neutraliteten.

Den 11 juli 1942 befann sig motortankfartyget *Luleå* sydost om Idö utanför Västervik. Hon gick i konvoj tillsammans med 28 andra lastfartyg. Konvojen övervakades av de bägge vedettbåtarna *Snapphanen* och *Jägaren*. *Snapphanen* hade just gjort en bevakningsrunda runt konvojen, då befälet på *Snapphanens* brygga upptäckte en torped med riktning mot konvojen.

- Torpeden gjorde vid avskjutningen ett markerat luftsprång, skrev fartygschefen efteråt i sin rapport.

Två torpeder avfyrades mot *Luleå*. Den första missade sitt mål, men den andra träffade fartyget med förödande kraft föröver om babord. Under vattenlinjen slets upp ett hål stort nog att köra in ett expresseståg i. Lastluckorna, delar av skrovet och malmlasten slungades högt upp i luften. *Luleå* sjönk på mindre än två minuter. Av besättningen på 34 man räddades 26. 8 omkom, bland dem befälhavaren och samtliga tre styrmän.

De bägge örlogsfartygen tog omedelbart upp jakten på angriparen. Ett stort antal sjunkbomber fälldes. Efter någon halvtimmes jakt fick *Snapphanen* sonarkontakt och fällde ytterligare 4 sjunkbomber. En kraftig oljefläck med utbredd oljehinna uppstod på ytan. Fartygschefen skrev i sin rapport:

- Ubåten, som av mig anses sänkt, ligger troligen 3000 meter 110 grader från Kungsgrunds lysboj.

Men fartygschefen tog fel. Den ryska ubåten *S 7* klarade anfallet. Hon sänktes den 21 oktober 1942 i ytläge av den finska ubåten *Vesihisi* i ytläge sydväst om Långskär på Ålands Hav. Kaptenen och tre besättningsmän plockades upp av den finländska ubåten och togs till fånga.

Men detta utesluter inte, att det kan ligga ubåtar på botten ute vid Kungsgrundet, liksom flera neutrala handelsfartyg.

Christer Warfvinge

MS Luleå

Spårö båk

Strax efter nedslag i sjön

Släpning mot grundare vatten. Efter en tid drogs båten in på grunt vatten så att den inte skulle sjunka

Här visar jag den väg båten gick över land

Propellerbladen låg i en bergskreva

T 27 på slip i Västervik

Thetis bogserade oss till Stockholm. Här en bild från Södertälje kanal.

Fotografen akterut på T27 efter sliptagningen. Här tätades båten provisoriskt och motorerna lyftes ur.

Foto Sylvester Ljungberg

MGAB

Maskin- och Fartygsservice AB
Beckholmen, Hus 527, 115 21 Stockholm
+46 8 611 81 30 | fax: +46 8 744 02 63
info@mgab.org | www.mgab.org

Välkomna till vår nya adress!

SERVICE OMBYGGNADER REPARATIONER

MOTORER GENERATORER
ELKRAFT HYDRAULIK
MEKANIK ELEKTRONIK
LANDGÅNGSUTRUSTNING

Mobila som tidigare!

ARGETA®

Argeta bredbara pastejer perfekt frukost på sjön.

- ingen kyl behövs
- lagom portionsförpackning
- finns i flera smaker
- glutenfri

FÖR TRYGGT BOENDE *helq livet*

Bo i Västervik

Vår bobutik ligger på Spötorget mitt
i centrala Västervik. Välkommen in på
en kopp kaffe och prata boende.

Bobutikens öppettider:

måndag-tisdag 10.00-18.00

onsdag-torsdag 10.00-16.00

fredag 9.00-13.00

HELSINGBORGS HAMN PORT OF HELSINGBORG

GMU-inryckning vid Sjöstridsskolan

Den 26 januari anlände till Karlskrona cirka 120 förväntansfulla pojkar och flickor för att påbörja 13 veckors s.k. GMU (Grundläggande Militär Utbildning). I gruppen fanns 15 flickor.

I truppserviceförrådet Gula kvadraten på Marinbasen ringlade köerna långa, persedelpåsarna fylldes av mer och mer utrustning och mycket av detta var säkert obekanta saker för många av de köande.

Flottans Män fick möjlighet att tala med två av de inryckande, Hedda Almqvist från Helsingborg och Joel Rosenqvist från Kristianstad.

Hedda berättade, att hon tog studenten 2013 och har fram till inryckningen arbetat som simlärare. Hon har tidigare tjänstgjort i Hemvärnet samt deltagit i ungdomskurser i Flygvapnet, både i Ronneby och i Halmstad.

GMU-tiden ser hon som en utmaning och hoppas, att de erfarenheter utbildningen ger, ska ge henne svar om ett eventuellt framtida yrke i marinen.

Joel berättade, att han gick ut skolan 2011 och att han sedan dess arbetat som parkarbetare i Kristianstad. Patrik har siktet inställt på en framtid i marinen.

Denna kull elever är avsedda för en eventuell fortsättning i marinen och det är 1.ubåtsflottiljen, 3. och 4.sjöstridsflottiljerna samt Marinbasen, som då kommer att bli de framtida arbetsgivarna.

En av gruppcheferna är Christian Rexell och hans befattning innan denna var som telestridsbefäl på korvetten Stockholm, som för övrigt f.n. genomgår ombyggnad till vedettbåt. Efter de 13 veckorna återgår han till 3.sjöstridsflottiljen och HMS Malmö. Christian har då en lång erfarenhet från sjögående förband, som han kan förmedla till de nya eleverna.

Foto: Olle Melin

Olle Melin

Kö vid persedelutlämning i Gula kvadraten

Hedda Almqvist

Joel Rosenqvist

Christian Rexell

Vår medlem Gösta Nilsson i Östersund berättar i nedanstående artikel om sin tid i flottan 1946-1951.

Min tid vid flottan (1946 – 1951)

Våren 1946 avlade jag realexamen i Bräcke kommunala Mellanskola. Vad skulle jag göra nu? På sommaren kunde jag hjälpa till hemma på gården – men sedan? Jag införskaffade ansökningsblanketter för att söka till flottan och sände in dessa.. Efter en tid fick jag besked om att inställa mig på Skeppsholmen i Stockholm i augusti för att genomgå vissa prov. Om dessa prov minns jag inte så mycket, men till min stora glädje blev jag antagen och skulle infinna mig på Flottans sjömansskola i Karlskrona den 1 oktober.. Jag kommer ihåg, att min farmor sa, att hon hoppades få se mig i sjömansuniform någon gång, men tyvärr dog hon i september samma år och fick aldrig se mig i blåkrage.

Den 30 september 1946 steg jag, då 17 år gammal, på tåget i Stavre för att göra den långa resan till Karlskrona, dit jag tillsammans med andra ynglingar i samma ärende

anlände på morgonen den 1 oktober. Så började mitt liv i flottan.

Det var skolgång och exercis hela dagarna. Jag kom att börja på telegrafistutbildningen. Efter tre månader infördes en ny yrkesgren vid flottan, telehantverkare. Vi, som hade realexamen, fick tillfälle att börja på denna nya utbildning. Utöver exercis och roddövningar med bl.a. kvällsrodd Karlskrona runt, läste vi i huvudsak tre ämnen, engelska, matematik och ellära.

Sommaren 1947 blev vi alla sjökommenderade på pansarskeppet *Oscar II*, där vi skulle utbildas under en månad. Det var ganska tufft ombord för oss jungmän, eller kaniner som vi kallades. Det var också första gången jag skulle ligga i hängkoj, där vi skulle beslå och stuva kojerna varje morgon. Vi gick från Karlskrona till Haparanda med uppehåll i Stockholm och Örnsköldsvik för att bl.a. kola, d.v.s. bära ombord mängder av kol för det koleldade fartyget. Men vi fick också möjlighet att gå iland och roa oss. Efter en månad var vi tillbaka i Karlskrona för att fortsätta vår teoretiska utbildning. Helgerna tillbringade vi under sommarhalvåret på flottans fritidsläger på Skönstavig utanför Karlskrona, där vi bl.a. kunde segla blekingseka. Andra platser, som vi besökte, var dansställena Wämöparken och Gräsvik. Utbildningen vid Sjömansskolan gick för min del ganska bra med relativt fina betyg.

Vi deltog också som paradtrupp vid sjösättningen av jagaren Uppland. Men denna sjösättning fick ett snöpligt slut. Hon fastnade på bädden en bit ut från hallen. Bogserbåtar försökte få henne loss, men misslyckades. Så småningom drogs hon flott av en annan jagare.

Den 1 oktober 1948 förflyttades jag till Stockholms örlogsstation och Skeppsholmen. Där fortsatte utbildningen med radio, radar, telefonteknik och matematik. Jag beforderades till korpral den 1 april 1949 och till furir

Oscar II

1 oktober samma år. Den 23 mars till den 25 september 19448 var jag sjökommenderad på jagaren *Öland* med skeppsnummer 617.

Den 23 mars 1949 avslutades underbefälsutbildningen och omedelbart därefter genomgick jag yrkeskurs tele 2 med inriktning på elektronik, radarteknik och matematik. Vid kursslutet den 25 september blev jag på nytt sjökommenderad på jagaren *Öland*.

Tiden på *Öland* var mycket bra. *Öland* var en nybyggd jagar, den första av landskapstyp. Hon sjösattes den 15 december 1945 och den 15 september 1947 kunde fartygschefen, kommandörkapten Bodvar Bjarke, hissa sitt befälstecken, varefter en rad provturer genomfördes. I april 1948 var hon klar för ytterligare provturer, nu med en ny fartygschef, kommandörkapten Cronwall. Fr.o.m. den 10 juli 1948 ingick hon i Kustflottan

Den första långa resan gjorde vi till Oslo, tillsammans med hela Kustflottan. I Oslo stannade vi en vecka med tjänstgöring på förmiddagarna och möjlighet att bese staden på eftermiddagarna. Oslo bjöd på mycket trevligt och bl.a. fanns ett tält i hamnen för servering och dans.

Den 6 augusti var vi inbjudna till Borgholm på *Öland* med middag på Stadshotellet för hela besättningen. Jag fick skådespelaren John Botvid till bordet. Vi fick också en guidad tur på Solliden, där vi fick träffa kung Gustaf V och dåvarande "Lillprinsen", vår nuvarande kung.

Den 25 september skedde avmönstringen och det var åter dags för skolvärdet. Hela vinterhalvåret 1948-49 fortsatte underbefälsutbildningen och under denna period fick vi också det mycket hedrande uppdraget att få göra högvaktstjänst vid Kungl. Slottet. I mars var underbefälsutbildningen klar, men utbildningen fortsatte med ytterligare en kurs i teleteknik. Den var slut i september och den 25 denna månad var det dags för ny sjökommendering på jagaren *Öland*.

En söndag i oktober 1949 gick vi ut från Stockholm för att öva navigering i krigsfarled i Stockholms norra skärgård. Vi gillade inte att lämna Stockholm en söndag och kanske var det detta, som gjorde, att fartyget någonstans mellan Ljusterö och Blidö gick på grund så kraftigt, så att hon sprang läck. Ena propellern och propelleraxeln skadades, så vi måste ta bogsering till Stockholms örlogsvarv.

En annan händelse av intresse ägde rum en höstdag, när vi låg på Hårsfjärden och fick order att gå ut på Östersjön för att bedriva skjutning mot bogserat mål. Det rådde ett uselt väder med kraftig sjögång, så kraftig att bogserbåtens befälhavare ansåg det omöjligt att gå ut och bogsera mål. Då begärde vår fartygschef hos divisionschefen att få gå utomskärs, ankra upp och sjörulla besättningen. Jagaren gick ut till närheten av Landsort, ankrade och låg ett dygn och bara gungade. Avsikten med detta var, att chefen ville ha en sjöduglig besättning, när skjutningarna skulle börja. Han ansåg, att det inte gick att genomföra perfekta övningar, om besättningen var sjösjuk. Aktiviteter ordnades ombord och själv hade jag fullt upp med att se över fartygets radaranläggningar.

Vid den här tiden hade Kustflottan en beredskap för att assistera civila fartyg i sjönöd. En kväll, när jag varit på permission i Stockholm och skulle ta bussen till Hårsfjärden, fick vi meddelandet, att alla, som tillhörde jagaren *Gävle*, som hade jour, skulle åka först. Det handlade om ett engelskt fartyg, som var i sjönöd utanför Gotland i ett mycket tufft väder. Jag tyckte då, att det var skönt att inte tillhöra *Gävles* besättning.

Vid ett tillfälle hade Kustflottan en trevlig fest utanför Hårsfjärden. Alla fartygen ankrade och med permittentbåtarna åkte vi till en ö, där vi blev bjudna på förtäring och musikunderhållning. Mycket trevligt!

År 1950 låg vi mestadels på Västkusten. I juli månad gick kryssaren *Tre Kronor* samt jagarna *Öland* och *Visby* till Färöarna. Ute på Nordsjön mötte vi mycket kraftig sjögång med vindstyrkor upp till 30 m/s. I boken "Jagare" finns en bild på jagaren *Öland* tagen ute på Nordsjön. Färden till Färöarna gick längs engelska kusten och genom Pentlandsundet intill flottbasen Scapa Flow. Det var intressant att åka genom detta land med mycket kraftig ström beroende på tidvattnet. Vi hade motström och fick gå med hög fart för att komma framåt. Färöarna var en upplevelse och vi blev där en vecka. Hemresan gick över ett spegelblankt hav.

I juli 1950 gjorde jagaren tillsammans med några motortorpedbåtar ett besök i Norrköping med bl.a. studiebesök på F 13 för att se en flyguppvisning med J 28 Vampire. En testpilot skulle göra visningen. Han taxade ut för start, steg brant, gjorde en brant dykning för att flyga på låg höjd över fältet, men någonting gick snett. Planet togs inte upp igen, utan gick rakt ned i marken, varvid piloten omkom. Jag kom senare som anställd vid F 4 att jobba mycket med denna flygplanstyp.

I samband med kung Gustaf V:s död den 29 oktober 1950 sköts salut från de flesta fartygen på Skeppsholmen. Så gjorde även en gästande amerikansk jagare.

Den 31 mars 1951 var min kontraktstid slut och jag bestämde mig för att sluta vid flottan. Jag hade säkert fått fortsatt anställning, men vi ville komma närmare hem. Jag säger vi, för nu var vi två. Sommaren 1950 gifte vi oss, Elsa född Sörum från Trondheim, där bröllopet ägde rum, och jag.

Gösta Nilsson

Öland

Göteborgs garnison

Vid Göteborgs garnison arbetar närmare 700 personer i Försvarsmakten. På hela garnisonen utbildas flera hundra personer varje år. Här finns även cirka 2000 avtalssoldater, som är knutna till Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna samt ungefär 300 ungdomar, som ingår i deras ungdomsverksamhet. Utöver den militära verksamheten vid garnisonen finns här ungefär 150-200 personer, som arbetar hos de civila aktörer, som finns inom området och de tre som är i anslutning till garnisonen.

I Göteborg representeras Försvarsmakten av Försvarsmedicincentrum (FömedC). Dessutom finns det fler enheter från förband, som har sin ledning på någon annan ort: Amfibieregementet (Amf 1), 4.sjöstridsflottiljen, Skaraborgs regemente (P4), Försvarsmaktens telenät- och markteleförband (FMTM), Marinbasen (MarinB) samt Försvarsmaktens Logistik (FMLOG).

Den civila verksamheten vid Göteborgs garnison representeras av Kustbevakningen, Transportstyrelsen Sjö- och lufträddningscentralen (JRCC), Totalförsvarets Rekryteringsmyndighet (TRM), Fortifikationsverket (FortV), kommunal räddningstjänst, Polisen, Försvarets Materielverk (FMV) samt Hav- och vattenmyndigheten.

Genom att de olika förbanden och enheterna samverkar på många sätt inom garnisonen, kan de bättre utnyttja sina resurser gemensamt.

Försvarsmedicincentrum består av sju olika enheter. **Försvarsmedicinska enhetens** kärnverksamhet är den svenska spetskompetensen inom militär sjukvård. Denna funktion har även ett välutvecklat samarbete inom viktiga medicinska områden med bland annat Sahlgrenska universitetssjukhuset och Sahlgrenska akademien.

Första och andra sjukhuskompanierna är de två insatsförbanden, liksom de fyra hemvärnsbataljonerna, vid FömedC. Det är i princip två kompletta fältsjukhus. Sjukhuskompanierna innefattar både hel- och deltidsanställda med en mängd specialister representerade.

Elfsborgsgruppen utbildar och utvecklar hemvärnsförbanden i Göteborg och Sjuhäradsområdet samt stödjer frivilligorganisationerna.

Lokalplaneringsenhet Syds övergripande mål är att tillgodose Försvarsmaktens behov avseende rätt infrastruktur i form av mark, anläggningar och lokaler. Verksamheten har kontor i Göteborg och stödjer förbanden inom Götaland (frånsett Östergötland).

Garnisonsenheten stödjer garnisonen med infrastruktur, idrott- och friskvård, skjut- och övningsfält samt tillträdeskontroll och bevakning av objekt.

FömedC och Göteborgs garnison leds av överste Peter Adolfsson, som har en stab till stöd.

Amfibiebevakningsbåtskompaniet (ingår i Amf 1) huvuduppgifter är att etablera och utöva sjökontroll samt att skydda hamnen och farleden mot hot från sjösidan. Kompaniet ska kunna genomföra strid mot en motståndare.

Kanslihuset på Käringberget

dare utrustad med bland annat snabba mindre båtar, ubåtar, miniubåtar, undervattenstransportörer eller dykare. Andra uppgifter är exempelvis underrättelseinhämtning och eskort av fartyg.

Säkerhetskompani sjö (ingår i Amf 1) är en del av det försvarsmaktsgemensamma förbandet 13:e säkerhetsbataljonen, som ingår i Livgardet utanför Stockholm. Säkerhetskompani sjö är grupperat i Göteborg med tanke på sin marina inriktning. Befäl och soldater är till huvuddel militärpolisutbildade, varför uppträdande och ingripande i en fredstida miljö kan ske med hög rättsäkerhet. Skydd av Göteborgs hamn och av hamnar längs västkusten är en viktig del i kompaniets verksamhet.

Militärregion Väst. Militärregion Västs stab återfinns med huvuddelen personal i Skövde och med ett fåtal befattningar i Göteborg. Verksamheten består av stabs-tjänst, regional säkerhetstjänst och samverkan med regionala myndigheter.

FMTM Göteborg är verksam i huvudsak inom tre olika områden; fort- och anläggningsfrågor, bevakning av Försvarsmaktens riksintressen samt utbyggnad och avveckling av Försvarsmaktens teleinfrastruktur och sensorer på västkusten.

Sjöinformationskompaniets (ingår i MarinB) huvuduppgifter är havsövervakning med hjälp av datorstött radarövervakningssystem, radiokommunikation med spaningsenheter under gång, leverans av kvalitetssäkrad sjö-

lägesbild till Försvarsmakten och Kustbevakningen, tillhandahållande av information om Försvarsmaktens pågående och planerade skjutverksamhet samt att stödja Kustbevakningen och Sjö- och Lufträddningscentralen (JRCC). Sjöinformationskompaniet är ett insatsförband, som är i tjänst dygnet runt 365 dagar per år.

Försvarshälsan Göteborgs (ingår i P 4) uppdrag är att ge företagshälsovård för anställda, soldater, sjömän, rekryter och elever med rekrytförmåner, att ha sjukvårdsberedskap, att ge hälso- och sjukvård för rekryter och elever med rekryters förmåner samt att göra rehabiliterande insatser för elever och före detta med rekrytförmåner.

FMLOG svarar för underhåll och stöd till alla Försvarsmaktens enheter. FMLOG skall tillhandahålla det stöd av underhållstjänst och stödverksamhet, som förband och övriga inom garnisonen behöver för sin kärnverksamhet.

Röjdykardivisionen i Skredsvik (ingår i 4.sjöstridsflottiljen). Röjdykardivisionen har hållit till i Skredsvik utanför Uddevalla sedan 1954. Verksamheten idag är inom området Explosive Ordnance Disposal (EOD, översatt på svenska; röjning av explosiv enhet), vilket omfattar olika sorters ammunitionsröjning. Det som skiljer röjdykardivisionen från Försvarsmaktens övriga ammunitionsröjningsenheter är förmågan att röja under vattnet. Ytövervakningsfartyget HMS Jägaren har också Skredsvik som sin hemmabas.

Ulrika Roos

En av Plikverkets elevbostäder

Fältet framför kanslihuset

Fakta:

Garnison är det samlade namnet på all militär verksamhet som bedrivs på samma ort.

Bilder från Kärningberget. Foto Bo Schagerberg

HMS Jägaren

3.sjöstridsflottiljen har gått högvakt

Tredje sjöstridsflottiljen har genomfört den första av två högvaktsperioder under januari/februari. Allt har avlöpt väl, trots att man inte kunde bo på slottet, eftersom det pågick ombyggnad av högvaktflygeln. Istället blev man förlagda i det gamla tullhuset på Blasieholmen, ett i sig mycket bra boende i nyrenoverade och trevliga lokaler, men det innebar också ett mycket stort antal transporter, cirka 500 på en vecka.

Högvaktsstyrkans insats har lovordats både internt och externt och den finns bl.a. dokumenterad på flottiljens facebookside. För dem, som föredrar att uppleva skådespelet på sommaren, finns det möjligheter att uppleva 3.sjöstridsflottiljen i den rollen även då.

Håkan Jönsson

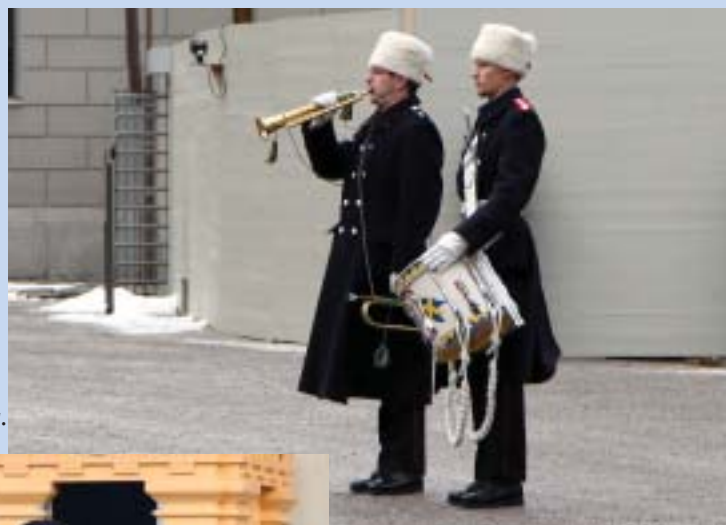
Högvaktsstyrkan lämnar Mynttorget tillsammans med en (1) trumslagare.

Pausunderhållningen var välljudande men något fåtalig.

Slottsbacken avklarad.

Foto: Håkan Jönsson

En rask promenad värmer i kylan.

En trygg sjöman på vakt.

"I GEVÅR!" (för sautan)

Isbrytarnas kamp mot is och kyla

Det var på den tiden då våra isbrytare hade militär bemanning. I rollen som informatör vid Milostaben i Boden fick Uno Gradin under ett par dygn möjlighet att följa isbrytaren *Atles* kamp mot ismassorna i Bottenviken och Kvarken. Det var under en av de värsta isvintrarna i området, 1998/1999. Kort därefter fick isbrytarna civil bemanning.

Under ett enda dygn assisterade *Atle* inte mindre än nio fartyg på sammanlagt 91 000 ton. Detta motsvarade en last för noga räknat 3 640 stycken 25 tons lastbilar eller 6 500 stycken 14 tons järnvägsvagnar. Lasterna bestod av sågade trävaror, järnskrot, olja, bensin och järnmalm/pellets.

Frågan om mer transporter på sjön och järnvägen är högaktuell i dag, då det diskuteras att införa kilometer-skatt för lastbilstransporter.

Under uppdraget satt både styckegods-fartyget *Nordic* med en last av järnskrot till LKAB och tankern *EK Cloud* ohjälpligt fast i isen.

Atle kör ett par svängar runt *Nordic* för att minska isens tryck mot skrovet, men fortsätter sedan några kabellängder till området, där *EK Cloud* har fastnat.

Atle bryter isen runt fartyget och efter en hel del böjande, kommer fartyget loss. Hon är dock tungt lastad med eldningsolja och rör sig trögt i isen. Hon fastnar gång på gång även i den nybrutna isrännan och vakthavande officeren, örlogskapten Anders Kullenberg, fattar beslut om bogsering.

Flera wirar dras över till *Ek Cloud* och snart sitter stäven säkert i klykan längst akterut på isbrytaren.

Isen är dock besvärlig och isbrytaren blir svår att styra med tankern hängande baktill som ett jättestort extraroder. Trots *Atles* maskineri på sammanlagt 30 000 hästkrafter sitter även vi snart fast i isen.

Atle har fullt effektpådrag på alla fyra propellrarna. Men isvallarna är motsträviga.

Kamp mot Kung Bore

Anders Kullenberg backar och tar fart framåt igen och efter flera försök börjar vi röra oss framåt, men mycket långsamt.

Det sprakar och dånar i skrovet och hela isbrytaren vibrerar kraftigt i denna mäktiga kamp mot Kung Bore.

”Halv fart framåt och roder hårt styrbord” kommenterar Anders på VHF:en till *Ek Cloud*.

Snart är det hårt babord, som gäller, men tankern är motsträvig och den ostliga vinden gör, att isen pressar på utifrån Bottenviken.

Vi trixar och jobbar och till slut ökar farten. Anders torkar svetten ur pannan. Snart går det bättre och vi kommer upp i 7-8 knops fart.

Isbrytaren *Atle*

Ek Cloud är tungt lastad och djupgåendet är ungefär som den mycket större isbrytarens, d.v.s. omkring åtta meter.

Under den långa resan in till Luleå hinner det bli natt och vi ser fyrar och bojar blinka vänligt mot oss i mörkret. På *Atles* brygga sker vaktombyte. Alla sköter sina uppgifter med stor kompetens.

Tankern *Ek Cloud* är tungt lastad och lika djupgående som den mycket större isbrytaren. *Atle* trixar och jobbar i den metertjocka isen och till slut kommer fartyget loss

Vi lämnar *Ek Cloud* i Luleå hamn och hämtar i nästa vän-
da styckegodsartyget *Nordic*, som suttit fast länge i
packisen.

*Chef ombord är örlogskapten
Ulf Beskow. Han basar över
en besättning på 47 man*

47 mans besättning

Så fortsätter *Atle* out-
tröttligt att assistera det
ena fartyget efter det an-
dra ut och in i Luleå
hamn.

Chef ombord är kom-
mendörkapten Ulf Be-
skow. Han basar över en
besättning på 47 man.

På bryggan får vi
höra, att Beskow mer el-
ler mindre bor där. När
det är svåra förhållanden
är chefen på bryggan 17-
18 timmar per dygn.

Ulf Beskow tjänst-
gjorde första gången om-
bord på en isbrytare 1965.

Det var på *Tor* och Ulf var en ung och grön officer.

”Det är jobbigt och intressant att jobba på en isbryta-
re”, säger Ulf Beskow. Den ena dagen är aldrig den andra
lik. Det är mycket stimulerande att känna, att man gör en
insats, som gagnar hela samhället.

Isbrytarna har två huvuduppgifter. Dels ska vatten-
vägarna hållas öppna för trafik vintertid och dels ska be-
sättningarna utbildas så, att de kan ingå i marinens krigs-
organisation, säger Göran Palmedal chef för isbrytar-
verksamheten i hela landet.

Isbrytarens hjärta

Under dygnet på *Atle* hinner jag även besöka isbrytarens
hjärta. Vakthavande maskinist är Bertil Sjölund. Han sit-
ter i maskinkontrollrummet och sköter maskineriet med
hjälp av datorer, knappar och spakar.

Atle har liksom de flesta isbrytarna dieselelektriskt
maskineri. Det innebär, att kraften från dieselmotorerna
omvandlas till el, som i sin tur driver jättestora elmotorer,
vilka används för att sätta propelleraxlarna i rörelse. Ef-
fekten ut på propelleraxlarna är cirka 22 000 hästkrafter.

Ett dieselelektriskt maskineri har bland annat den för-
delen, att man mycket snabbt kan skifta från fram till
back och vice versa. Detta är nödvändigt med tanke på
behovet av snabba manövrar.

Atle kan ”gunga”

Bertil Sjölund berättar, att *Atle* har två förliga och två
akterliga propellrar. Det finns också ett krängningssys-
tem, som innebär, att isbrytaren kan bringas i gungning i
sidled, om hon fastnat i isen. 600 kubikmeter vatten kan
pumpas mellan sex olika tankar på styrbords respektive
babords sida inom loppet av 40 sekunder.

Det är inga små mängder bränsle, som förbrukas. Kör

man alla maskinerna
med fullt effektuttag
kontinuerligt under ett
dygn blir förbrukning-
en omkring 70 kubik-
meter.

Atle har ett depla-
cement på 8000 ton.
Längden är nog rä-
knat 104,6 meter och
bredden 23,8 meter.
Djupgåendet är cirka
åtta meter. Räknat
från kölen är fartyget
stort som ett tiövå-
ningshus. Höjden
ovanför vattenytan är
36 meter.

En måttstock för
vad en isbrytare i *Atles*
storlek ska kunna pre-
stera är att gå med tre knops fart i en meter tjock kärnis.

Uno Gradin

Foto: Uno Gradin

*Atle kör ett par svängar runt
fartyget *Nordic* för att minska
isen våldsamma tryck mot
skrovet*

*Flera wirar dras över till den fastnade *Ek Cloud* och
snart sitter stäven säkert i isbrytarens ”klyka” längst
akterut*

Vad tillvaratagandet av en gammal FM- tomtedräkt har betytt

För cirka 20 år sedan bytte Flottans Män i Malmö föreningslokal. Vi hade ett stort förråd med många saker. Den nya lokalen hade ett betydligt mindre förrådsutrymme, varför vi var tvungna att kasta en del. Vid sorteringen fann jag en plastpåse, som innehöll en gammal tomtedräkt. Under 1970-talet och tidigare hade vi årligen en stor julfest med många barn. Naturligtvis kom jultomten och delade ut julklappar till barnen. Jultomten var en gammal medlem, som nu är borta sedan många år. Det var hans tomtedräkt, som fanns i plastpåsen. Jag tog av någon anledning vara på dräkten, trots att övriga i styrelsen ansåg, att den borde kastas.

I november ett par år senare satt jag och min sambo Anna Kuylenstierna och funderade över, vad vi skulle göra under den kommande julen. Vi brukade vanligtvis åka till Åland och fira jul tillsammans med min dotter med familj, som bor i Mariehamn. Men detta år skulle de resa bort, så vi fick stanna hemma och ensamma fira jul. Då kom jag ihåg den gamla tomtedräkten och föreslog Anna, att vi skulle bli jultomtar. Anna tyckte nog att det var ett skämt, men efter en stund blev vi eniga om att bli jultomtar. Vi satte in en liten gratisannons i Sydsvenskan, som löd "Tomtemor och tomtelar kommer till er gratis ring xxxx" Dagen efter fick vi många beställningar från personer och förskolor. Första året använde vi den gamla tomtedräkten, som vi hämtade från det nya förrådet. Sen dess har vi slitit ut tre egna tomtedräkter.

Nu 16 år senare har vi gjort 623 besök, därav cirka 400 till förskolor. Vi har aldrig tagit något betalt för besöken eller bilkörningarna. Det har blivit över 5000 km bilkörning. Vid varje besök delar vi ut en julklapp som tomtelar har gjort i sin tomteverkstad. Ett speciellt årligt besök är på World Maritime University, där 120 studenter från cirka 50 länder får var sin julklapp. 2014 fick studenterna vars två sjömanspuzzel. Vi går även på lördagar och söndagar i december på gågator i Malmö City och

Anna och Jonny

delar ut godispåsar och sjömanspuzzel till barn och vuxna. Sist blev det 800 (80kg) godispåsar och 600 sjömanspuzzel. Vi har inga gemensamma barn eller barnbarn, men under december månad känns det, som om vi hade tusentals. Speciellt roligt är det att dela ut sjömanspuzzel till långväga turister. De visar stor uppskattning, men har svårt att inse, att det är en sak, som inte kostar något.

För några år sedan besökte vi Kina, där vi som jultomtar fick besöka förskolor och skolor. Vi besökte också kinesiska muren, där vi som tomtar delade ut sjömanspuzzel. Varje år i juli månad deltar vi i världskongress för jultomtar på BAKKEN norr om Köpenhamn.

Det är en fantastisk upplevelse att få dela ut våra julgåvor till många barn och turister från alla världens hörn. Många frågor, vilka som är våra sponsorer och vi svarar alltid, att det är vi själva. Om någon vecka påbörjar tomtelar årets julklappstillverkning. Förra året blev det 1400 sjömanspuzzel.

Jonny Ekdahl

hermes
REDOVISNING AB

Lars-Erik Nilsson

Auktoriserad Redovisningskonsult

Vi erbjuder hjälp med;
Bokföring, moms, lönehantering
bokslut, årsredovisning och deklaration

Box 33, 263 21 Höganäs mail: hermes.redovisning@telia.com
Tel 042-33 20 15 fax 042-34 19 16 mobil 070-339 12 99

Glädjebesked om Marinens Musikkår

För första gången i historien finns ordet "Försvarsmusik" med i årets regleringsbrev. Här står, att försvarsmusiken ska bedrivas i samma omfattning som tidigare och med tre musikkårer, d.v.s. Marinens Musikkår ska vara kvar och vara stationerad i Karlskrona.

Ett nedläggningshot (vilket i ordningen är svårt att säga) har legat över kåren sedan mer än ett år tillbaka. Över 40 000 människor har skrivit på uppropet "Bevara Marinens Musikkår". Detta och många andra faktorer gjorde, att förra försvarsministern Karin Enström utlovade en förutsättningslös utredning om musikkårens framtid. Men valet kom emellan och ny försvarsminister tillträdde. Alla väntade på, att utredningsman skulle tillsättas, men så blev det inte. I stället kom det positiva beskedet, att musikkåren var räddad.

Detta underströks av försvarsminister Peter Hultqvist, när han på en interpellation svarade, att någon utredning inte behövs, eftersom beslut om musikkårens framtid är fattat.

Ledningen och musikerna i kåren är självklart glada över beslutet, men tycker trots detta, att en utredning vore befogad om kårens framtida inriktning. De statscermoniella uppgifterna står i dag i centrum och detta kan innebära, att huvudmannen inom Försvarsmakten, Livgardet, kan reducera budgeten, vilket då helt skulle gå ut över den omfattande konsertverksamhet, som kåren genomför och på så sätt berikar det svenska kulturlivet. Tankar finns, att Försvarsmaktens förband själva ska bekosta eventuella konserter och då är risken, att dessa stryks till förmån för annat. Dessutom finns i regel inte kompetens för dessa frågor ute på förbanden.,

Marinens Musikkår är en viktig resurs i det svenska kulturlivet, där blåsmusiken ofta fått stryka på foten. Förutom Försvarsmaktens tre yrkeskårer finns i landet endast två blåsorkestrar med yrkesmusiker. Till detta kommer Hemvärnets drygt 30 kårer bemannade av i huvudsak amatörmusiker samt ett stort antal kårer på olika platser i landet. I sammanhanget får vi inte glömma Marinens Ungdomsmusikkår, som ju är en verklig plantskola för den framtida blåsmusiken.

Än en gång, Ett stort grattis till Marinens Musikkår! Alla i kåren har gjort en jätteinsats för att nå detta resultat.

Olle Melin

Marinens Musikkår går den traditionella 1.majrevellen 2014, en tradition som pågått oavbrutet sedan 1840.

Gällande regeringsbeslut innebär förhoppningsvis, att denna gamla tradition ska glädja Karlskronaborna minst lika länge i framtiden. Foto Olle Melin

VÄSTERVIKS KOMMUN

Välkommen till oss!

Västerviks kommun är känd för Tjust skärgård med nästan 5 000 öar, den gamla hamnstaden Västervik och ett vackert, kuperat, omväxlande och sjörikt inland.

Här är det gott att vara, både som boende och som turist!

Västerviks Kommun

www.vastervik.se
0490-25 40 00

Återfallsfebern.

Ett gissel under krigsåren 1788-1790

Den 17 juli år 1788 inleddes slaget vid Hogland mellan de svenska och ryska flottorna. Den svenska ledningens strategi var att anfalla S:t Petersburg, som då var Rysslands huvudstad. Detta förhindrades av den ryska flottan under ledning av amiral Samuel Griegh, en skotsk-rysk sjöofficer i rysk tjänst.

Sjöslaget vid Hogland var lite speciellt, eftersom man kan säga, att det slutade 1-1 i alla fall vad avser antalet erövrade skepp. Ryssland erövrade det svenska linjeskeppet *Prins Gustav* och svenskarna 74-kanoners linjeskeppet *Vladislav*. Den norske kaptenen Berg, som var chef på *Vladislav* fick hala flaggan för överstelöjtnant Harald af Christiernin, chef på linjeskeppet *Kronprins Gustav Adolf*. *Vladislav* fördes till Sveaborg, där besättningen internerades. Anmärkningsvärt många i *Vladislavs* besättning var sjuka och denna händelse blev början på en fasansfull tid både på Sveaborg och i södra Sverige, främst i Karlskrona.

Sveriges kung vid denna tid var Gustav III. Han blev kung år 1771, då hans far Adolf Fredrik dog. Året efter genomförde han en oblodig statskupp, som gav honom större makt, än vad hans far Adolf Fredrik haft under Frihetstiden. Då leddes riket av politiska partier, Hattar och Mössor. Kungen, Adolf Fredrik, fick förnedrad se på, när de styrande använde en namnstämpel till de beslut, riksdagen tagit. När Gustav III, efter statskuppen, ägnat mycket tid åt förbättrande inrikespolitik och även utrikes (han var t.ex. den förste statschef i världen som erkände USA år 1777) ansåg han, att det var dags att utöka riket efter de förödande krigen under Frihetstiden. Kungen fick inte starta anfallskrig utan bara organisera försvaret, om riket blev anfallet. Gustav III planerade i lönnedom att starta ett krig för att få mer land och han hade två alternativ som han och några initierade höga officerare planerade mot. Ett var att anfalla Danmark och erövra Norge. Det andra alternativet var att anfalla Ryssland, där hans kusin Katarina II regerade och ta tillbaka de områden i östra Finland och kring floden Neva, som Sverige förlorat under Stora Nordiska kriget och Hattarnas ryska krig 1741—1743.

Kungens stora överraskningsvapen ansåg han vara flottan. Vid en inventering år 1772 räknade man, att endast 7 linjeskepp och 4 fregatter vara i stridsdugligt skick, medan resten av flottan, 11 linjeskepp och 5 fregatter, var så dåliga, att det skulle krävas stora insatser för att få dem reparerade och operativa. Räddaren blev den nye varvsamiralen Fredrik Henrik af Chapman, som

under åren 1782-1785 byggde 10 linjeskepp och 10 fregatter. Rekordet från kölsträckning till sjösättning av ett linjeskepp och en fregatt var 45 dagar. Tidigare hade byggtiden för ett fartyg varit flera år, så detta blev en världshistorisk händelse. Större delen av kostnaderna för att bygga den nya flottan kom från Frankrike. Även Sveaborg byggdes med så kallade subsidier från Frankrike. I dagens penningvärde var det många tiotals miljoner, som det handlade om. Efter att man iscensatt ett ryskt anfall mot en svensk postering i slutet av juni, började kriget. Den svenska flottan hade före detta tagit sig upp till Finska viken och var beredd. Slaget vid Hogland kunde slutat helt annorlunda, om de svenska fartygen haft mer ammunition. Ammunitionsbristen gjorde, att svenskarna i stället fick dra sig tillbaka till Sveaborg med krigsbytet *Vladislav*.

Sveaborg var på grund av allt hemlighetsmakeri inte beredd att ta emot alla sårade och sjuka från den svenska flottan. *Vladislavs* besättning togs iland och nu började återfallssjukan så sakta att sprida sig på Sveaborg. Antalet sjuka började öka i oroväckande grad i slutet på juli och i början av oktober var hälften av fästningens bemanning sjuk och dödligheten var hög. Anckarsvärd, chef över Arméns Flotta, beskriver förhållandena så här:

”Kommendanten på Sveaborg sade mig i förgår, att af 1500 vargärningar, som utgör deras garnison, äro 800 sjuke och att 40 till 50 dö hvar vecka. – Jag besåg de på Vester Svartö inrättade sjukhus, der uslingarne lågo alldeles nakna på trädbänkarne utan minsta klädtrå hvarken över eller under sig. Jag frågade kommendanten hvarföre de icke bättre skötas; han svarade: här finns ingenting.”

Även Arméns Flotta och Örlogsflottan led av smittan och många blev sjuka. Under hösten blockerade den ryska flottan Sveaborg och Örlogsflottan kunde inte ta sig ut, men när den ryska blockaden avbröts i november, seglade Örlogsflottan hem till Karlskrona och kunde, under stort jubel, tas emot där den 27 november.

Vladislav, nu med svensk besättning, hade vid ankomsten till Karlskrona dubbelt så många sjuka som något annat skepp. Karlskrona, som då var Sveriges tredje största stad, skulle under de följande två åren drabbas fruktansvärt hårt av epidemin.

Vid patienternas ankomst till sjukhuset i Karlskrona konstaterade amiralitetsläkaren Arvid Faxé, att sjukdomen var av ett ”högst elakt släkte”. Insjuknandet fortsatte: 60, 70 eller t.o.m. 80 man skickades dagligen i land från fartygen. De sjuka placerades först i Amiralitetets sjukhus, som var bastion Aurora, men snart även i olika

Sjukhuset Bastion Aurora

privathus. Alla möjliga utrymmen togs i bruk: matsalar, skolor, verkstäder. Snart hade smittan spridit sig till hela staden och även till civilbefolkningen. Det fanns inte längre någon kontroll över de insjuknade. Vid paraduppen saknades varje morgon flera medlemmar av manskapet. Man visste varken antalet sjuka eller var de vistades. Efter att flottan tagits in på varvet, skulle manskapet hemförlovas och det skedde vid jultiden 1788. Bland de hemmarscherande fanns flera sjuka, som antingen dog av sin sjukdom eller av den stränga kylan. Med de hemförlovade trupperna började sjukdomen sprida sig i de övriga delarna av riket. En visitation gjordes den 20 mars 1789 i Karlskrona. Inte mindre än 1380 ej rapporterade sjuka hittades. Man hittade också döda, liggande i sina sängar. Av stadens (civila) invånare avled 70–90 personer varje vecka.

År 1789 åkte Medicine professor Anders Sparman till Karlskrona för att där rekommendera landshövdingen oprövade motåtgärder mot sjukdomen. Sparman skriver, att hela staden behöver saneras och att en viktig uppgift var att få liken i jorden.

”De döda har ej väl nedgravts, utan en del ofta ovan

eller blott under yttersta jordskorpan begravts, så att halva kistan varit bar, varigenom staden av ohälsosamma likånger fläktas”.

Det nya slup och barkasskjulet på Stumholmen blev epidemisjukhus. Sjuktält restes framför Amiralitetskyrkan trots församlingens protester. Lik staplades på högar i väntan på tjällossning. Landshövding Raab lät på platser utanför staden ”uppskotta behöriga djupa gravar, så att de döende av kronans manskap där genast kunde nedgrävas”.

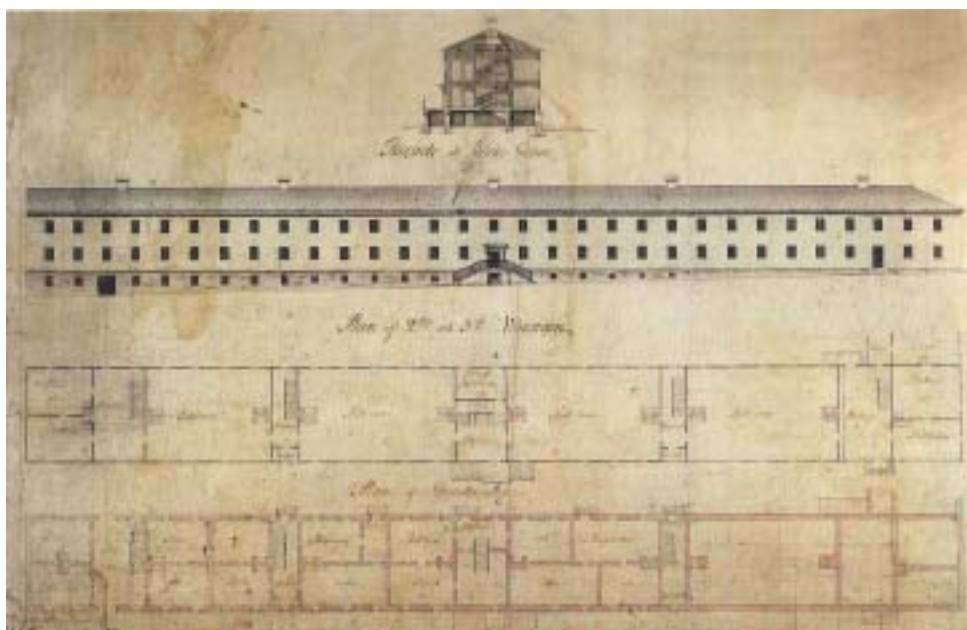
På södra Tjurkö hade amiralitetsläkaren Arvid Faxe låtit resa nittio tält av fartygssegel till de cirka sextusen sjuka. Tälten saknade golv och dränering. I oktober beordrades flottan att gå mot Finska viken. Efter en vecka kom den dock tillbaka och avrustades, eftersom så många ombord var sjuka, att fartygen var manöverodugliga. Då många av seglen behövdes av flottan och kylan blev värre, lastades de sjuka på tre utrangerade linjeskepp och de förlades senare bland annat i det Strübingska huset. Även skeppsgosseskolan, snickeriverkstaden, båthus, tyghus m fl. togs i anspråk. I folkmun lär återfallsfebern ha kallats ”Finska sjukan” och det kan vara så, att ”Finskan” på Tjurkö fått sitt namn härifrån.

(Det Strübingska huset, som finns kvar idag, ligger på Östra Vittusgatan 3 vid Chapmansgymnasiet, f.d. Karlskrona Högre Allmänna Läroverk. Huset byggdes i början av 1750-talet av Vittus Anderssons sondotterdotter Elisabet Holtz och hennes man, kaptenlöjtnant Olof Ramberg.)

Av tvåhundra tjugo läkare och fältskärer smittades alla utom sex av återfallsfebern.

Sparman skriver vidare; ”Flottan ligger i hamn, manskapet är utan syssla. Den klass som kallas arbetande tycks inte ha annan hantering än musköten och brännvinsglaset. Många lediggår, de låga lönerna leder till brott. Man stjälar tobak, en gris, ett nattbäcken av tenn, vad man kommer över. Medikamentkistorna står tom-

ma, havregrynen är slut och flera tusen hängmattor har åtgått till de dödas begravning. Av de sjuka ligger somliga i sina egna kläder, andra i kronans uniform eller i sjukhusets kläder. Åtskilliga persedlar är förhårdnade av smuts. Ofta läggs en insjuknad man i samma säng och mellan samma lakan, varifrån man några minuter förut burit bort en död.

Ritning till Amiralitetssjukhuset, Sparre

I samma rum som de sjuka sover sjukhusets tvätterskor, vilka genom egna utdunstningar och allt de för med sig i sjukrummen av tvättattiraljer, mat och annat bidrar till att förpesta luften.”

Vad var då detta för en farsot?

Febris recurrens, återfallsfeber, är en bakterieorsakad sjukdom, som antingen är lusburen eller fästingburen. Lusburen återfallsfeber är en sjukdom, som endast drabbar människan.

Den bakterie, som orsakar sjukdomen, heter *Borrelia recurrentis*. Borrelian sprids endast via blod och för att sjukdomen skall kunna spridas från människa till människa, behövs en vektor, i detta fall en lus, klädlusen. Under det att lössen suger blod, utsöndrar de smittämnet i sin avföring. Människan kan infekteras, när hon p.g.a. klädan omedvetet gnider in lusens avföring i lusbettsåret, eller när lusen krossas och dess infekterade kropp kommer i kontakt med huden. Sjukdomen smittar inte direkt från människa till människa utan alltid via löss. Sjuka patienter är smittsamma för löss framför allt under feberperioderna. Lusen å sin sida är smittsam, så fort den börjar utsöndra bakterier, vanligen inom 4–5 dygn efter blodmålet och den förblir smittsam i 20–40 dygn därefter.

Klädlusen har haft en oerhörd betydelse som sjukdomsvektor och under århundradens lopp har den skördat betydligt fler offer än någon militär teknologi. Den förhållandevis stora lusen är en vektor, inte bara för återfallsfebern, utan även för den vanligare fläckfebern. Lusen och de epidemier den åstadkom, stoppades först genom användningen av DDT.

Den vuxna klädlushonan är 3–4 mm lång. Hanen är något mindre. Den vuxna lusen lever upp till fyra veckor och under sin livstid lägger honan 200–300 ägg. En enda befruktad klädlushona kan på två månader ge upphov till en population på 15 000 individer, av vilka 10 500 är ägg och 4 500 är nymfer (larver) och vuxna. Lusens ägg kan bli okläckta i 30 dagar för att sedan kläckas, när omgivningen blir gynnsam – d.v.s. när klädesplagget tas i användning och temperaturen stiger. Lössen är dock känsliga för temperaturväxlingar. De föredrar en temperatur

Hemkomsten från Finska viken till Karlskrona (Kungsbron) den 27 november 1788. Prins Karl ros iland från linjeskeppet Gustav III till ankars utanför Kungshall till vänster

mellan 29 och 30 grader Celsius. Om värden kallnar eller får hög feber lämnas denne av lusen, som söker sig en ny värd.

Klädlusen finns oftast i klädernas sömmar och veck, i sängkläder, i dynor, lakan, madrasser och täcken. De besöker värden endast för att äta cirka fyra gånger per dygn. Populatio-nerna kan bli stora med tusentals djur på en och samma skjorta. För de vuxna djuren är det mycket lätt att byta värd och sprida sig, speciellt i trånga förhållanden med dålig hygien. Så var det säkert på linjeskeppen och fregatterna med stora besättningar. Cirka 600 man kunde vara kommenderade till ett linjeskepp, som var cirka 50 meter långt och 13,5 meter brett.

Hur såg då läkarna på återfallssjukan och ”smittsamma sjukdomar” överlag?

Det var först, när man uppfunnit mikroskopet på 1800-talet, som man förstod, att sjukdomarna spreds med bakterier. Läkarna på 1700-talet trodde på teorierna om Miasma, som var oren luft och kunde uppstå i stillastående, unken luft som i fängelser, sjukhus eller andra platser, där människor packades samman tätt. Andra läkare stödde sig på en teori om kontagion, som innebar avspärning och karantän som det enda verksamma medlet i kampen mot epidemierna.

Arvid Faxé (1733-1793) var en väldigt duktig amiralitetsläkare i Karlskrona. Han kämpade för bättre förhållanden för de sjuka i Bastion Aurora, där stenväggarna dröp av fukt och insåg, att dricksvattnet, som togs från Lyckebyån, var otjänligt. Han var medlem av flera vetenskapliga sällskap och fick vetenskapliga belöningar för sina skrifter och insatser. När återfallsfebern härjade som värst 1789 lyckades han få klartecken till att bygga ett nytt sjukhus vid kvarteret Sparre. Sjukhuset stod klart i april 1790 och den 17 juni brann sjukhuset ned vid den stora stadsbranden. Faxé själv förlorade inte bara sin hustru i återfallsfeber utan vid stadsbranden allt han ägde. Han avled av njursten vid 60 års ålder och man fick samla in bidrag till begravningen.

Wämö, från Wämövikens till Wämöslätten, blev begravningsplats för alla offren av återfallsfebern.

Våren 1790 hade febern klingat av så mycket, att man nu kunde mönstra flottan igen och i juni anslöt den sig till Armens Flotta och seglade in i Finska Viken för att genomföra det avgörande slaget mot ryssarna. Hela den svenska Flottan med 40 000 man blev instängda i Viborgska viken och först en månad senare, den 3 juli, tog man sig ut vid det så kallade Viborgska gatloppet. Under ledning av Kungen själv kunde sedan Armens Flotta vinna en stor seger vid Svensksund och därefter slöts det fred i Värälä. Det blev inga landavträdelser åt något håll, men många människor hade fått offra sina liv i detta krig.

Mats Holmer

Vad en gammal bild kan berätta

Ja, inte en utan tre. Bilderna handlar om Skeppsgossekåren, denna märkliga men ändå så goda institution för att ge unga män utbildning och sjövana.

Bilderna föreställer dels loggning från något av skeppsgossefartygen, dels en uppställning med signalflaggor på Ankarstiernas kaserngård i Karlskrona samt en bild, där den sista karlskrivningen i april 1939 äger rum.

Så här kunde man läsa 1685

Kongl Majts Nådiga resolution uppå SjöRådets, AmiralGeneralens af general Guvernörens Hvälborne GS Hans Wachtmeister underdåniga Memorial gifves; Stockholm d 19 Martz 1685...

Alldenstund vid Amiralitetet alltid före detta varit brukligt att antaga små gossar att inte allenast sina sysslor uppå skeppen gifna att förrätta utan ock av ungdomen vänja sig vid sjömanskap att de gossar antagas att bli högt dugliga till Kungl. Maj:ts tjänst; alltså är Kungl. Maj:t i nåder tillfreds att sådana gossar får antagas....

Ja så fortsatte verksamheten vid kåren fram till en april dag 1939, då den sista antagna årskullen karlskrevs. Detta hade föregåtts av långa och ibland heta diskussioner, inte minst i Sveriges riksdag.

Från början var antagningsåldern 8 år, men den höjdes undan för undan för att slutligen stanna vid 15 år.

Förutom studier i land främst under vinterhalvåret, tjänstgjorde skeppsgossarna på flottans stridsfartyg och ombord på dessa fanns 10-åriga skeppsgossar bl.a. vid det svensk-ryska kriget 1788-1790. Detta var långt före FN barnkonvention.

Fr.o.m. 1800-talet seglade skeppsgossarna nästan uteslutande på speciella övningsfartyg.

Skeppsgosseskolor fanns från början i Karlskrona och Stockholm och så småningom i Karlskrona och Marstrand.

Många har skrivit om skeppsgossar i böcker, uppsatser m.m. Många har ansett, att livet i Skeppsgossekåren varit ett helvete, medan andra har beskrivit verksamheten som ett himmelrike. Sanningen ligger väl som vanligt mitt emellan.

I dag finns knappt några f.d. skeppsgossar kvar i livet. De yngsta är födda 1922 och är alltså i dag en bit över 90 år.

Nobelpristagaren Harry Martinson gjorde en kort sejour i kåren 1919. Han straffade ut sig genom att rymma, infångades och fick sitta 10 dagar i arresten på Stumholmen, innan han lämnade kåren för gott.

Olle Melin

KORSORD

Nytt rekord även denna gång. Det blir två priser ur Jonny Ekdahls produktion, en ljusstake och ett sjömanspussel.

Vinnare denna omgång är:

Mats Berglind, Sunne

Bo Petersson Kolmården

GRATTIS!

Korsord nr 1-2015 har som vanligt konstruerats

av Gustav Karlsson

Senast den 29 april vill jag ha Din lösning under adress

Redaktören Flottans Män

Författarevägen 9

371 63 LYCKEBY

Lösning Korsord 4 2014

Korsord 1 2015

Vågräta ord

1. Priamos lue eller Mariannes hjärta
5. KA 2-gossar och gossor
10. Broadway t.ex.
11. Metallförband
12. Blå och väldoftande blomster
14. Pålitlig
17. Rättesnöre
18. Kvinna genom tiderna
19. Väsenskilda
21. Exalterad
23. Bollspel eller musicerande
24. Fotograferingsmaskin
26. Tristans böna
28. Intaga livsmedel
29. Olaglig gärning
30. Hurtiga
31. Helgonbild etc
34. Mot Telli mittpunkt
36. Slika
38. Transpirationsblöta
40. För natt- och dagvarder
41. Som polkagrisar
42. Att bli korporal
43. Rediga kanonsmällor

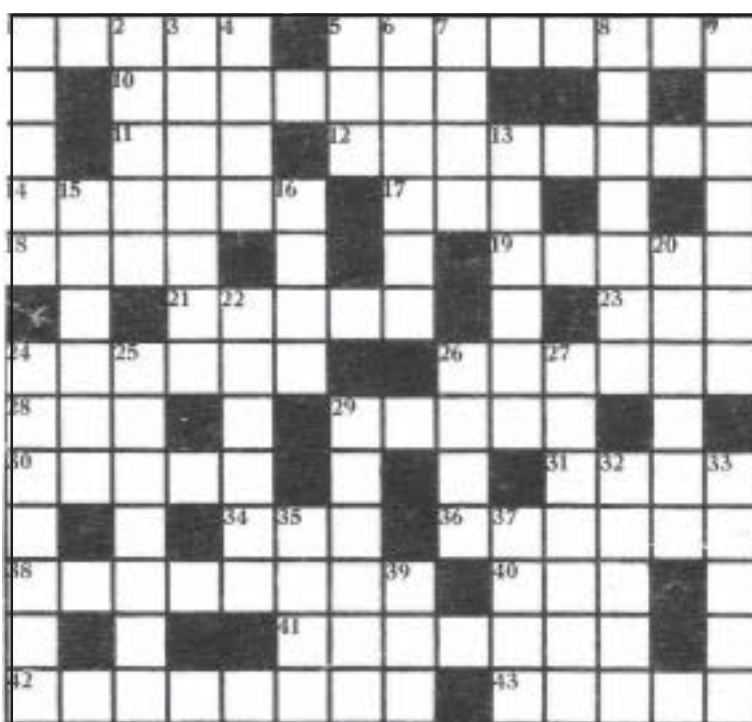
15. Stygg och le käring
16. För lufts och dofts skull
20. Dal vid Jerusalem
22. Stadsmässigt
24. En avhållen daka
25. Dölja
26. Strax innan
27. Ovettiga
29. Tar hand om
32. Vattenled
33. Vindpinad. Skrovlig
35. Irland
37. Arvika
39. Föregångare i släkten

Jonny Ekdals produktion

Lodräta ord

1. Lucas ställe
2. Nordiskt "alfabet"
3. Blir Norden mot vintern
4. En stackars förtappad
5. Större rum än mindre
6. Gränslös
7. Ur vulkan
8. Isdroppsvisa mot våren
9. Järnbanebyggare
13. Självvisk människa

Flottans Män kallas härmed till Riksårsmöte i Västervik på Lysingsbadet, lokal Bojen lördagen den 23 maj 2015 kl. 16.30 - 1800.

Förslag till dagordning:

1. Flaggparad. Parentation. Årsmötet öppnas.	11. Beslut angående ansvarsfrihet.
2. Fastställande av den fortsatta dagordningen.	12. Eventuellt beslut angående medelsdisposition.
3. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande.	13. Beslut angående slutlig budget för år 2015 och preliminär budget för år 2016, samt årsavgift till riksförbundet för år 2017.
4. Val av årsmötespresidium (ordförande och sekreterare).	14. Kort orientering om verksamheten år 2015.
5. Val av två justeringsmän att jämte mötesordförande justera protokollet.	15. Val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning enl. § 12 i stadgarna.
6. Val av två rösträknare (kan vara samma som i punkt 5 ovan).	16. Eventuellt förslag från lokalförening eller enskild medlem enl. § 15 i stadgarna.
7. Fastställande av röstlängd.	17. Avtackningar. Avslutning. Flaggparad.
8. Styrelsens verksamhetsberättelse .	
9. Ekonomisk årsredovisning.	
10. Revisorernas berättelse.	

Förbundsstyrelsen

Valberedningens förslag till styrelseledamöter och revisorer för 2015.

Ordförande

Johan Forslund, lof Stockholm.	M	omval	1 år	2015-2016
--------------------------------	---	-------	------	-----------

Ledamöter

Örjan Sterner, lof Stockholm.	M	omval	2 år	2015-2017
Bo Schagerberg, lof Nynäshamn.	M	omval	2 år	2015-2017
Rolf Pärnhem, lof Karlshamn.	S	omval	2 år	2015-2017
Lars-Erik Uhlegård, lof Göteborg.	V	nyval	2 år	2015-2017

Ersättare

Lars Sellgren, Lof Härnösand.	N	omval	1 år	2015-2016
Stieg Andersson, lof Västerås.	M	omval	1 år	2015-2016
Olof Berglund, lof Gotland	M	omval	1 år	2015-2016
Kjell Johansen, lof Nynäshamn	M	omval	1 år	2015-2016
Lanny Göransson, lof Trelleborg	S	omval	1 år	2015-2016
Lars I. Elofsson, lof Kristianstad	S	omval	1 år	2015-2016
Bert Ågren, lof Karlstad-Värmland.	V	nyval	1 år	2015-2016
Kjell Jönsson, Lof Halmstad	V	omval	1 år	2015-2016

Pers ers för

Wikberg
Sterner
Persson
Schagerberg
Löfgren
Pärnhem
Uhlegård
Linde

Revisorer

Bo Johansson. lof Stockholm.	M	omval	2 år	2015-2017
------------------------------	---	-------	------	-----------

Revisorerersättare

Birgitta Nordenbris, lof Stockholm	M	nyval	2 år	2015-2017
------------------------------------	---	-------	------	-----------

Kvarstående/ "överlappande" representation

Ledamöter

Jan Wikberg, lof Östersund,	N	Vald 2014	Kvarstår till 2016
Lennart Persson, lof Södertälje	M	Vald 2014	Kvarstår till 2016
Göran Löfgren, lof Karlskrona	S	Vald 2014	Kvarstår till 2016
Lars Linde, lof Ängelholm.	V	Vald 2014	Kvarstår till 2016

Revisor

Jöran Westling, lof Nynäshamn	M	Vald 2014	Kvarstår till 2016
-------------------------------	---	-----------	--------------------

Revisorerersättare

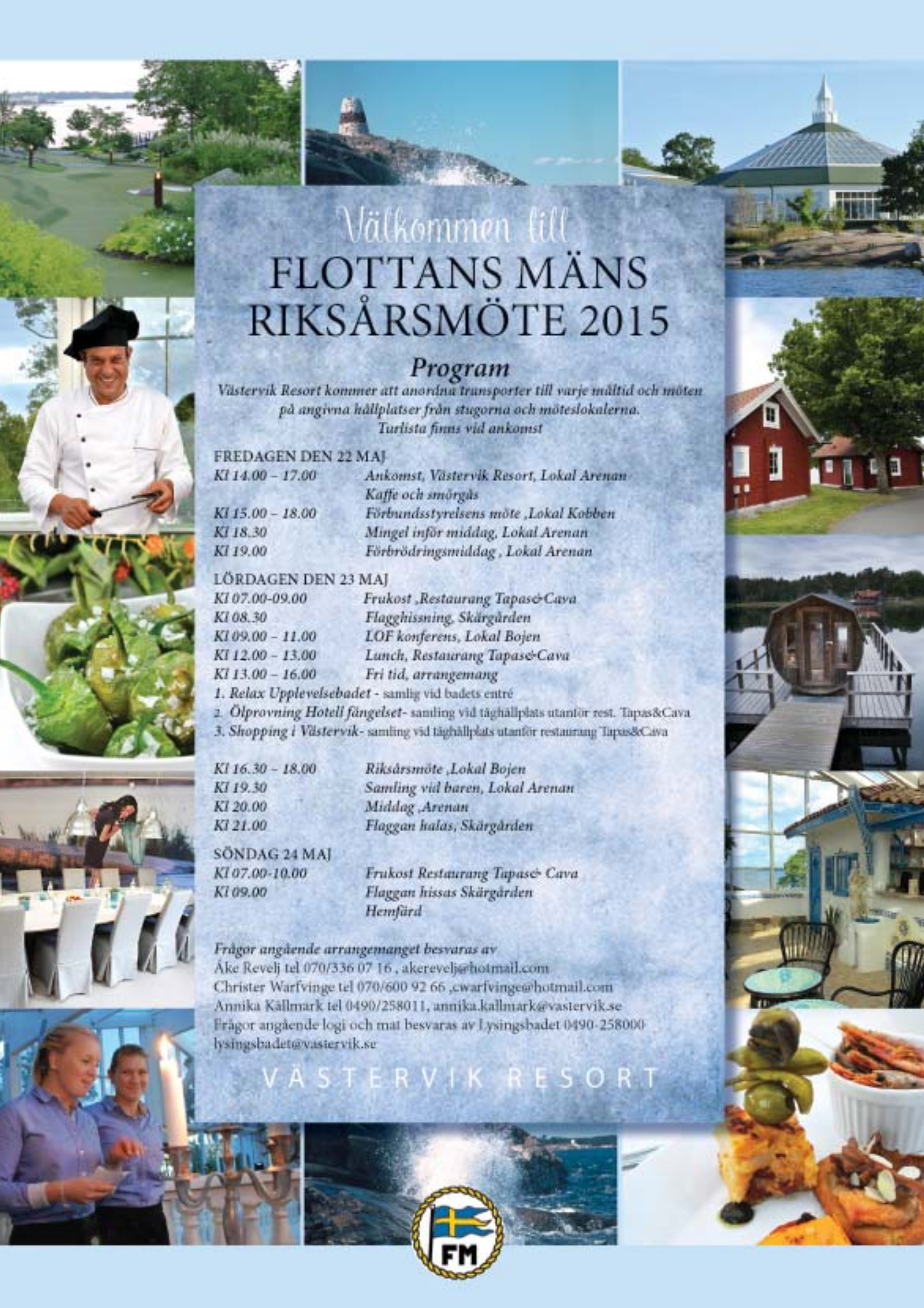
Maud Biärsjö, lof Stockholm.	M	Vald 2014	Kvarstår till 2016
------------------------------	---	-----------	--------------------

På uppdrag av riksårsmötet

Lars-Erik Wennersten

Sammankallande

Under år 2014 har Valberedningen bestått av följande medlemmar: Göte Lindberg, Lars Biärsjö, Bertil Graeve och Lars-Erik Wennersten. Om riksårsmötet så önskar kan valberedningen ställa upp för omval.

Välkommen till FLOTTANS MÄNS RIKSÅRSMÖTE 2015

Program

*Västervik Resort kommer att anordna transporter till varje måltid och möten på angivna hållplatser från stugorna och möteslokalerna.
Turlista finns vid ankomst*

FREDAGEN DEN 22 MAJ

- Kl 14.00 – 17.00 Ankomst, Västervik Resort, Lokal Arenan
Kaffe och smörgås
Kl 15.00 – 18.00 Förbundsstyrelsens möte, Lokal Kobben
Kl 18.30 Mingel inför middag, Lokal Arenan
Kl 19.00 Förbrödringsmiddag, Lokal Arenan

LÖRDAGEN DEN 23 MAJ

- Kl 07.00-09.00 Frukost, Restaurang Tapas&Cava
Kl 08.30 Flagghissning, Skärgården
Kl 09.00 – 11.00 LOF konferens, Lokal Bojen
Kl 12.00 – 13.00 Lunch, Restaurang Tapas&Cava
Kl 13.00 – 16.00 Fri tid, arrangemang
1. Relax Upplevelsebadet - samling vid badets entré
2. Ölprovning Hotell fångelset - samling vid täghållplats utanför rest. Tapas&Cava
3. Shopping i Västervik - samling vid täghållplats utanför restaurang Tapas&Cava

- Kl 16.30 – 18.00 Riksråsmöte, Lokal Bojen
Kl 19.30 Samling vid baren, Lokal Arenan
Kl 20.00 Middag, Arenan
Kl 21.00 Flaggan halas, Skärgården

SÖNDAG 24 MAJ

- Kl 07.00-10.00 Frukost Restaurang Tapas&Cava
Kl 09.00 Flaggan hissas Skärgården
Hemfärd

Frågor angående arrangemanget besvaras av

Åke Revelj tel 070/336 07 16, akerevelj@hotmail.com

Christer Warfvinge tel 070/600 92 66, cwarfvinge@hotmail.com

Annika Källmark tel 0490/258011, annika.kallmark@vastervik.se

Frågor angående logi och mat besvaras av Lysingsbadet 0490-258000
lysingsbadet@vastervik.se

VÄSTERVIK RESORT

Flottans män i Västervik tillsammans med Västervik Resort - Lysingsbadet bjuder in till ett härligt Riksråsmöte i skärgårdsstaden Västervik den 22-24 maj 2015

Lysingsbadet erbjuder olika möjligheter för boende där du kan välja att bo i delad stuga eller hyra stugan för dig själv. Vissa boenden har branta trappor och väningsångar så vänligen tala om för oss vid bokning om du har särskilda behov. Du kan välja att bo själv i en stuga alternativt dela med din partner eller en kamrat. Fyll i blanketten nedan och var noga med att boka till både boende, mat och ev aktivitet. Om du ska stanna hela årsmötet rekommenderar vi dig att boka Paket3 i matväg så är du med på alla måltider. En faktura skickas ut efter bokning för förskottsbetalning av årsmötet och anmälan är bindande. Varmt Välkommen till Västervik!

BOENDE

ANTAL PERSONER

Alternativ 1 Enkelrum i delad stuga 1200kr/person/2 nätter
Boende i delad stuga inklusive lakan, handdukar och städ. Är ni ett par som ska bo i stugan fyller ni i 2 personer i rutan bredvid. Om man inte har en partner men ändå vill dela stuga fyller ni i 1 person och namnger annan deltagare som ni vill dela med

Önskar dela stuga med/ Medföljandes namn

Alternativ 2 Enkelrum i delad stuga 750kr/person/2nätter
Boende i delad stuga exklusive lakan, handdukar och städ
Här parar Lysingsbadet ihop boenden, 3 i varje stuga

Alternativ 3 Egen stuga 2500kr/person/2nätter
Boende i egen stuga inkl lakan, handdukar och städ

MATPAKET UNDER MÖTET

Paket 1-Dag 1, fika och förbrödringsmiddag 300kr/person
inkl 1 öl och mingelbål

Paket 2- Dag 2, frukost, lunch och bankettmiddag 925kr/person
inkl 2 glas vin eller 2 öl och fördrink

Paket 3- Helpension, fredag em fika till söndag frukost 1145kr/person

Enbart bankettmiddag 565kr/person

Vid banketten önskas Kött ☐ Fisk ☐

Allergier.....

TILLVAL AKTIVITET LÖRDAG 13.00-16.00

ANTAL PERSONER

1. Sauna och Relax i Upplevelsebadet på Lysingsbadet 100kr/person

2. Ölprovning på Hotell fångelset inne i Västervik 200kr/person

3. Täktur till Västerviks stadskärna för shopping. 40kr/person

Anmälan är bindande och vi behöver din anmälan senast den 1/5. Skicka din anmälan till lysingsbadet@vastervik.se eller via post på Lysingsbadet 593 53 Västervik. Du kan också ringa på 0490-25 80 00

Namn..... Personnummer.....

Telefon..... E-mail.....

Adress..... Lokalförening.....

Planetariet vid Sjöstridsskolan i Karlskrona

Ar 1962 erhöill marinen ur Knut och Alice Wallenbergs fond ett planetarium, som placerades vid dåvarande Sjökrigsskolan i Näsbypark, där det invigdes av Chefen för marinen den 17 januari 1964. Officersutbildningen vid flottan flyttade 1981 till Karlskrona och så småningom följde planetariet efter och kunde återinvigas den 1 april 1990. Planetariet placerades i den ombyggda riktardomen på Trolles kaserngård.

Chefen för nautiska avdelningen vid Sjöstridsskolan, örlogskapten Bengt Fröberg, är ansvarig för planetariet. Han bjöd Flottans Män på ett besök, som även omfattade nautiska enheten.

Bengt berättade, att han har cirka 30 visningar av planetariet varje år och att det även används i utbildningen i astronomisk navigation för flottans kadetter, cirka 15 elever per år. De grupper, som besöker planetariet, är ofta föreningar av olika slag och visningarna rönar ett mycket stort intresse. Den astronomiska navigationen är en viktig del i utbildningen till sjöofficer.

Planetariet är av amerikansk tillverkning med märket Spitz och det är det enda i sitt slag i landet. Det finns ett antal mindre varianter i Sverige.

Planetariogloben utgörs av en stålkula med 600 borrarade hål, en för varje stjärna på vår stjärnhimmel. De borrarade hålen har olika dimensioner och vissa är försedda med en lins. Storleken på hålet beror på stjärnans ljusstyrka.

Vissa har färgfilter och markerar de stjärnor vi uppfattar som röda. Hela stålkulan är ett verkligt precisionsarbete och varje stjärna i planetariet ligger exakt, där stjärnan uppfattas på stjärnhimlen.

Planetariet arbetar, som om jorden ligger still, vilket den ju inte gör i den s.k. heliocentriska sfären, där solen ligger i centrum. När astronomerna en gång uppfattade stjärnhimlen i det geocentriska systemet, kom planeterna att beskriva märkvärdiga rörelser på himlavalvet och kallades därför irrstjärnor till skillnad från de, vi kallar fixstjärnor.

Planetariet hade en speciell möblering anpassade till rummets utseende. I väntan på installation i Karlskrona förvarades detta möblemang i ett förråd på örlogsbasen, tills en dag någon tyckte, att de tog plats och körde utrustningen till Karlskrona soptipp. Bengt Fröbergs företrädare, Thomas Edén, hämtade hem utrustningen och gjorde tillsammans med sin fru i ordning möblemang, som nu finns, där det ska vara.

(Jag kom i sammanhanget att tänka på den förträfflige monarkin Mosebacke, där man i almanackan skrev: *Några uppgifter om solens upp- och nedgång har inte angetts, eftersom det de facto är jorden, som rör sig.*)

Jag fick också tillfälle att se på utbildningsanordningarna för navigationsundervisningen. Här är allt digitaliserat och man kan simulera praktisk navigation på de sju haven och angöra i princip vilken hamn som helst på jordklotet, om man införskaffat program för just den hamnen. De nuvarande simulatorerna är från 2008. Kadetternas framfart på havet kan övervakas från en lärarpulpet. Vidare finns det fyra stora och 3 små hytter, där eleverna är instängda och övervakas från lärarpulpeten. I de stora hytterna jobbar i regel fyra kadetter. Dessa fördelas på en chef, en vakthavande, en navigatör och en sambandsofficer. I denna hytt visade Bengt Fröberg, att mitt i all elektronik, kunde man placera en gammal hederlig pejlskiva för optiska pejlingar.

Navigationsenheten vid Sjöstridsskolan omfattar 12 personer, 11 militärer och en civil tekniker. Man utbildar från sjökaptan till fartygsbefäl klass 8, d.v.s. den gamla skepparexamen.

Ett omfattande samarbete sker med Linnéuniversitetet i Kalmar (gamla sjöbefälsskolan). Som Bengt Fröberg uttryckte det: Där vi är duktiga hjälper vi Linnéuniversitetet och där de är duktiga tar vi hjälp av dem.

Olle Melin

Donationsbeviset

Bengt Fröberg i Planetariet

Lärosal i navigation

Äldre navigationsutrustning

Det restaurerade ursprungliga möblemanget

Foto: Olle Melin

Lärarpulpet

Bengt Fröberg i en av navigationshytterna

Trots alla moderniteter användes ännu den gamla pejlskivan för optiska pejlingar

Sjöstridsdagar i Karlskrona

HMS Orion, som snart ska mönstras ut. Foto Försvarmakten

För sjunde året i rad anordnades så kallade sjöstridsdagar i Karlskrona den 20 – 22 februari. Ansvariga för arrangemanget var Sjöstrids-skolan under befäl av överste Per Jenvald och med kommandörkapten Karl-Johan Andersson som huvudansvarig.

Cirka 1600 marinanställda tillsammans med representanter för Högkvarteret och Försvarets materielverk fanns på plats. Detta innebär, att så gott som hela den marina personalstyrkan fanns på plats i Karlskrona dessa dagar.

Första dagen hölls genomgångar på chefsnivå riktade till alla olika nivåer inom marinen. En av föredragshållarna var den kände radioprofilen och östeuropaexperten Kjell-Albin Abrahamsson. Konserthuset i Karlskrona var fyllt till sista plats, d.v.s. cirka 750 åhörare.

Dag två ägnades åt logistik i olika former och på avdelningschefsnivå medan den tredje dagen handlade om operatörsnivå inom bl.a. ämnena skeppsteknik, nautic och sjösäkerhet samt sjukvårds- och skyddstjänst.

Speciellt inbjudna var en delegation från Finland med den finske marinchefen, amiral Kari Takanen och Finlands försvarsattaché i Sverige, överste Manu Tuominen.

Programansvarige Karl-Johan Andersson redogör för upplägget av dagarna

Marinchefen Jan Thörnqvist till höger och chefen Sjöstridsskolan Per Jenvald

Jag fick en pratstund med marinchefen Jan Thörnqvist och hans finska gäster. Det handlade mycket om samarbete länderna mellan. Ett antal övningar har ägt rum länderna emellan och bl.a. togs exemplet Nylands brigads samarbete med Amfibieregementet på Berga. Nylands brigad är helt svensktalande.

En väsentlig skillnad länderna emellan är, att Finland har kvar värnpliktssystemet, där cirka 78 % av en årsklass finska pojkar gör sin grundutbildning. För kvinnor är detta frivilligt. Detta innebär, att ombord på finska örlogsfartyg finns beväringar, som de finska värnpliktiga benämns.

Marinchefen talade i sitt inledningsanförande om tre perspektiv. Vad har vi gjort sedan förra årets möte, vad gör vi för tillfället och vad ska vi (förväntas vi) göra i framtiden. Det har ju utan tvekan inträffat saker under det gångna året – bl.a. situationen i Ukraina och de kränkningar, som förekommit i luften och till sjöss.

Beträffande det svenska ubåtsvapnet kunde marinchefen meddela, att nu förestod en livstidsförlängning av ubåten *Gotland* samt halvtidsmodernisering av två ubåtar och han hoppades vidare, att en beställning om nybygge av två ubåtar skulle komma under 2015.

Samma är förhållandet med nybygge av ett nytt signalspaningsfartyg efter *Orion*. Enligt planerna ska detta fartyg byggas på Karlskronavarvet och vara operativt klart 2018. Men redan under året tillförs marinen två nya bogserbåtar, *Hektor* och *Heros*, byggda i Holland, en för vardera sydkusten och ostkusten.

Som avslutning kan nämnas, att innan föredragen första dagen underhöll Marinens Musikkår, som dagarna innan fått beskedet, att den kommer att finnas kvar. (Se särskild notis på annan plats i tidningen).

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Två av deltagarna var örlogskapten Mats Nilsson vid Sjöstridsskolan och kapten Bengt Engqvist 1.ubåtsflottiljen

Marinens Musikkår under Erik Bergdalen underhöll deltagarna

Finske CM Kari Takanen till vänster och Finlands försvarsattaché Manu Tuominen till höger

Kjell-Albin Abrahamsson

Repatriering till Polen 1945

Sjökapten Tage Fredriksson har skildrat olika episoder ur sitt sjömansliv i Flottans Män. Men han skrev aldrig något om sina upplevelser under och strax efter andra världskriget – sannolikt delvis med tanke på sitt samröre med den danska motståndsrörelsen. I denna artikel berättas, på basis av arkivmaterial och muntlig tradition om, det delvis dramatiska, återsändandet av polacker till Polen 1945. Författare är hans dotterson, örlogskapten (R) Per Tistad, medlem i Flottans Mäns Malmöavdelning liksom Tage Fredriksson själv var.

O m styrbord skymtade man Helahalvön insvept i morgondimma en höstdag 1945. Längs hela kusten ligger vrak och sedan *Kronprinsessan Ingrid* slingrat sig förbi vraket av det tyska slagskeppet *Gneisenau*, som ligger tvärs över hamninloppet, kan lotsen fortsätta att köra slalom mellan vraken i inseglingstrännan till Gdynia. Det är en av många resor, som *Kronprinsessan Ingrid*, eller *Sessan*, gör mellan Malmö och Gdynia med återvändande polacker efter kriget.

Den 1 oktober 1945 tecknade Göteborg – Fredrikhavns-linjen, med den välkände konsul Harry Trapp som huvudägare, och Kungl Marinförvaltningen avtal om timmecharter av m/s *Kronprinsessa Ingrid*. Liksom under den gångna sommaren, då hon transporterat f.d. koncentrationslägerfångar från Lübeck till Sverige, skulle "Sessan", som hon kallades, träda i humanitetens tjänst. Och återigen var sjökapten Tage Fredriksson befälhavare.

Nu skulle polska f.d. interner från koncentrationslägren och flyktingar transporteras till hemlandet. Mellan den 6 oktober och 4 november 1945 återfördes under nio

resor mellan Malmö och Gdynia 2 828 passagerare. De kom från ett stort antal läger i Sverige och togs emot i Gdynia av den polska repatrieringskommissionen. Efter kontroll i samband med ombordstigning – vid varje resa medfördes runt 300 passagerare – erhöll var och en ett matkort, två militärkappor och ett stoppat papperstäck, varpå man fick tillreda sitt nattläger på mest praktiska sätt. Om vädret tillät, var det sedan, enligt sjötransportchefens slutrapport, ofta dans på båtdäcket till fartygets radiogrammofon.

Vid ankomsten fick var och en i avskedsgåva ett paket med livsmedel och i ett stort magasin ägde en mottagningssceremoni rum med mycket tal och musik. "Många vackra ord, komna spontant från hjärtat, riktas till Sverige och Kungl Civilförsvarsstyrelsen" (!) kan man läsa i rapporten som var ställd till generaldirektören i nämnda styrelse.

Förhållanden i Polen präglades enligt slutrapporten av den sovjetryska närvaron. Vidaretransport från Gdynia hämmades av, att ryssarna behöll de vagnar och lok, som behövdes för transport av kol till Ryssland. Och "i detta sammanhang kan nämnas, att polackerna icke hava någon självbestämmanderätt. Allt dikteras av ryssarna. Plundringar förekommer och människor nedskjutas utan vidare...", står det. För säkerhets skull låg *Kronprinsessan Ingrid* bara till kaj mellan kl 0900 och 1500 under varje resa, varpå hon återgick till Malmö.

Samtidigt noteras i rapporten, att "de polska myndigheterna äro översvallande vänliga mot oss" och det framhålls "den goodwill som dessa transporter skapa. Särskilt m/s *Kronprinsessan Ingrid* betraktas av polackerna som 'deras båt'" (ytterligare ett fartyg var sysselsatt med repatrieringen).

Men det fanns också mörkare sidor. Ur en "PM över skäl att icke medtaga utvisade med m/s *Kronprinsessan Ingrid*", undertecknad av sjötransportchefen, fartygsbefälhavaren och Röda Korsets läkare citeras: "Fartyget går i humanitär tjänst. Det måste ur moralisk synpunkt anses absolut förkastligt, att sammankoppla humanitet med fångtransporter. De utvisade äro i allmänhet sådana, som kämpat för sitt land i Londonregeringens regi, d.v.s. mot ryssarna.

Tyska slagskeppet Gneisenau i marvatten utanför Gdynia

Kronprinsessan Ingrid

Då ryssarna f.n. ha den absoluta makten i Polen, äro de utvisades öde på förhand bestämt och de gå mot en absolut säker död inom 24 timmar efter ankomsten till Polen..." och vidare läser man "Lämpligast synes, att om dessa olyckliga skola återföras till Polen och gå ett säkert öde till mötes, detta borde ske med en kolbåt eller någon annan lastbåt. Man måste nämligen räkna med åtskilliga självmord bland dessa desperata människor, all bevakning till trots, och sådant kan ju inte vara lämpligt bland andra passagerare". Daterat "Ombord den 23 oktober 1945".

Man anar ett understatement i de sista orden och parallellerna till den s.k. Baltutlämningen är uppenbara. Det synes dock märkligt, att denna utvisning till Polen inte tilldragit sig samma uppmärksamhet som utvisningarna till Baltikum.

Det förefaller dock inte, som om myndigheterna tog intryck av skrivelsen. När *Kronprinsessan Ingrid* nämligen skulle avgå från Malmö till Gdynia, kastade sex polacker i sista ögonblicket iland sitt bagage på kajen och i hamninloppet kastade de sig själva överbord och tog sig simmande i land. "Varför skall vi resa till Polen för att bli skjutna", sade en av männen till polisen, när de omhändertogs. Samtliga uppgav sig vara politiska flyktingar, som kämpat som partisaner för den polska Londonregeringen. Nu skulle utlänningskommissionen ta ställning till deras öde. För tre andra polacker i samma situation, som skulle föras till Polen med ett annat fartyg, ingrep utrikesminister Östen Undén personligen, så att de kvarhölls för vidare utredning. Hur det gick för de båda grupperna till slut förmåler inte historien.

Mottagning i Gdynias hamn

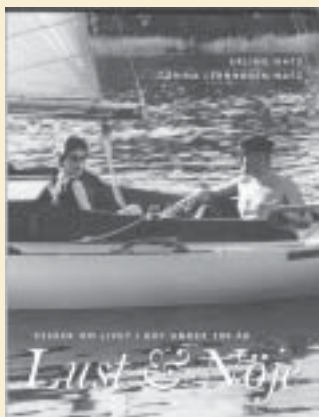
Sjökapten Tage Fredriksson till höger tillsammans med fartygsintendenten

När resorna började närma sig sitt slut, började det också dyka upp reportage i pressen. "Sessan var solstrålen för Gdynia", "Kronprinsessan Ingrid borde få gata i Gdynia", "Polsk favorit i hamn" och "Ambassadören" går till Göteborg", är några rubrikexempel. I en solskenshistoria berättas, att fyra franska medborgare med polska rötter, som överlevt kriget i Polen, dök upp och fick lift till Sverige. En av dem, en ung studentska, hade just legat gömd i kolhög i tre veckor för att undgå våldtäkt av ryska soldater.

Just "den vita ambassadören" kom att bli lite av ett epitett för Sessan och dess befälhavare Tage Fredriksson under och efter avslutningen av det sista krigsåret 1945. Och "bra gjort, välkommen hem, hjärtliga hälsningar" var Harry Trapps lakoniska telegram till sin befälhavare på juldagen 1945.

Bilder ur Tage Fredrikssons fotosamling

Lust och nöje

Sjöhistorisk årsbok 2014-2015 heter i år Lust & Nöje och omfattar ett antal essäer om livet i båt under 300 år. Boken är producerad av Carina Lernhagen Matz och texterna är skrivna av Erling Matz.

Boken innehåller 35 essäer beskrivande båtlivet från 1600-talet fram till våra dagar och huvudrubrikerna ger en bra bild av innehållet.

Författarens första text tycker jag ger en bild om bokens fortsättning.

Så här skriver han:

I Sverige finns ettusen båtklubbar. Hundratusentals medlemmar bygger bryggor, reser mastkranar, sjösätter båtar, kokar korv och städar uppläggningsplatser. Svenskt båtliv är en världsunik folkrörelse. Vad beror det på?

Den här boken ska inte sträckläsas, utan man tar fram den ibland och väljer en av de mycket välskrivna essäerna. Och som vanligt är denna årsbok rikt illustrerad med såväl foton som teckningar. Mycket trevlig läsning utlovas!

Carina Lernhagen produktion AB. ISBN 978-91-980241-1-1.

Klubb Maritim genom 50 år 1963-2013

Klubb Maritim startades den 24 augusti 1963 i Helsingborg av bl.a. Walter Nilsson och Krister Bång med syftet att dokumentera och bevara svensk sjöfartshistoria. Klubben har sedan starten gett ut en medlemstidning, som började i liten skala för att så småningom och som nu komma ut med sex nummer årligen och med över 400 sidor intressant läsning. Ur denna tidning har redaktören Tomas Johansson valt ut ett antal artiklar, en för varje år och sammanställt dessa i en jubileumsbok.

Som vanligt har det blivit en intressant läsning för alla sjöfartsintresserade. Ett stort antal bilder finns också att beskåda.

Klubb Maritim. ISBN 978-91-637-3369-7

Årsbok för Marinmusei Vänner 2014

I sedvanlig ordning kom strax för jul Årsbok för Marinmusei Vänner 2014, den femtiofjärde i ordningen. 2014 års bok hade två teman, dels en lång artikel om flyget på Stumholmen i Karlskrona, som passade på att fylla 100 år samt ett antal artiklar med det gemensamma namnet Nordisk kustkultur. Avsnittet om flygverksamheten på Stumholmen är skrivet av Bengt A Andersson, expert på flyghistoria och han har publicerat artiklar i tidigare årsböcker och inte minst i Flyghistorisk tidskrift. Bengt, som inte har flygbakgrund, har skrivit ett omfattande och mycket initierat kapitel om flygets barndom och tidiga utveckling.

Avsnitten om Nordisk kustkultur baseras på föredrag och genomgångar vid det möte i ämnet, som ägde rum i Karlskrona sommaren 2013. Här deltog alla de nordiska länderna jämte de områden i Norden, vilka är delvis självstyrande – Färöarna, Grönland och Åland.

Till detta kommer ett kort kapitel om Neptunhallens invigning samt om böcker i marina ämnen. Dessa avsnitt står under-tecknad för.

Boken är rikt illustrerad, vilket alltid är positivt.

Är Du intresserad av att köpa boken, vänd Dig till undertecknad. Priset är 100 kr plus moms och porto. Adressen finns på insidan av tidningen

Bokrepresentatör Olle Melin

Det dolda hotet

Boken har en undertitel – 12 forskare om ubåtar – och har forskningssamordnaren vid Statens maritima museer, Andreas Linde-roth, som redaktör. 12 olika författare, representerande olika vetenskaper, angriper från olika synsätt livet på och kring ubåtar. Fyra huvudtema beskrivs i boken – Risker och olyckor, Liv ombord, Kultur- och genusanalys samt Militär strategi och ubåtar.

Boken spannar över tiden från slutet av 1800-talet till fram till våra dagar.

Gemensamt för artiklarna är, att de belyser ubåtar som ett dolt hot, om det så är mot fiendens örlogsfartyg i krig, mot sina egna besättningar, som ska hantera farkosten under ytan eller mot politikernas och försvarets trovärdighet och den svenska befolkningens sinnesfrid under 1980-talets ubåtskränkningar.

Boken är rikt illustrerad, vilket alltid gör boken än mer intressant.

Statens maritima museer, Karlskrona. ISBN 978-91-98213-40-9

Svenska jagare

Det här är en mycket speciell bok. Den handlar om fyrtio legendariska fartyg med detaljerade ritningar. Författare är Lars Carlbom, som inte har något förflutet i flotan, men som sedan barnsben varit fascinerad av örlogsfartyg av olika slag.

Boken visar ritningar på de sammanlagt 38 jagare, som tjänat svenska flottan samt de två, som vi exporterade till Columbia. Det är inte bara en ritning på varje jagare utan varje fartygs ombyggnad finns också dokumenterad.

Till detta kommer ritningar och beskrivningar över artilleri, robotvapen, torpeder, ubåtsjaktvapen samt radaranläggningar.

För dem, som är intresserade av örlogsfartyg, är boken ett måste
Fischer & Co. ISBN 978-91-86597-78-8

**24-28.8
2015**

Narva med omgivningar

Narva är Estlands tredje största stad och sägs vara byggd på tre lager guld. Många av stadens sevärdheter är minnen av berömda härskare från främmande makter – danske kungen Valdemar IV, svenske kungen Karl XII och de ryska tsarerna Ivan den förskräcklige och Peter den store. Tänk bara Slaget vid Narva! Narva-floden har genom århundraden betraktats som gränsen mellan öst och väst.

Avinurme

Avinurme är känt för sina snickartraditioner som har gått i arv från generation till generation ända sedan 1786. Livsstilscentret mitt i Avinurme öppnades i juni 2010. Några av oss får här möjlighet att fläta en korg. I denna miljö kommer vi att äta lunch som är lagad enbart av närodlat mat.

Kuremäe

Det är Estlands enda verksamma rysk-ortodoxa nunne-kloster. Klostret från 1891 är hem för lite mer än 100 nunnor och på territoriumet kan man beundra fina runda vedtravar och besöka klostrets museum.

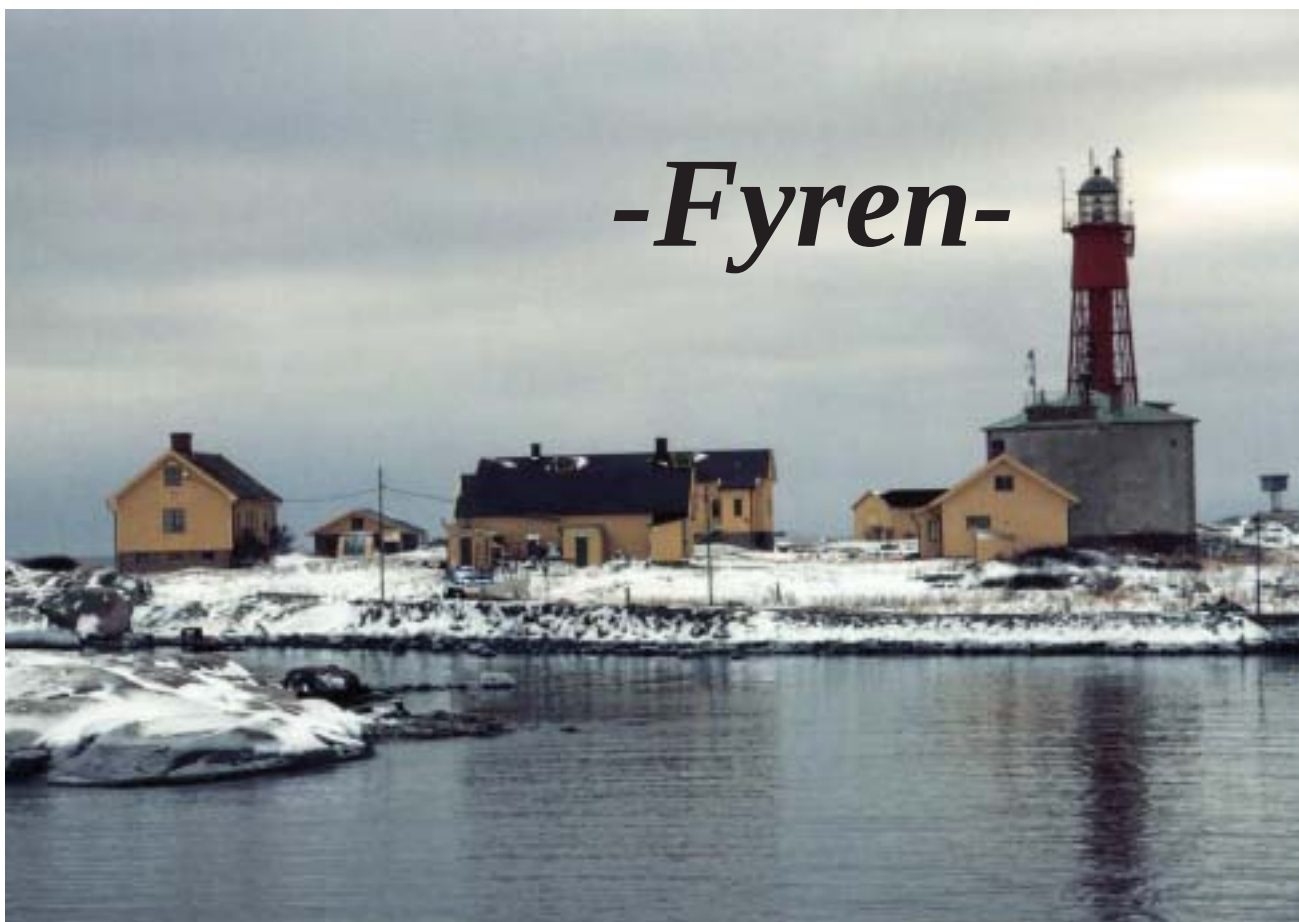
GRUPPRESA
TILL TALLINN
FR 4153 KR
PER PERS

Ingår: del i insides-hytt, sjöfrukost och middag ombord t/r, bussresa med svensktalande guide alla dagar i Estland. 2 nätter på SPA Hotell, i Narva-Jõesuu, middagar och luncher i land, inträde till museer.

Boka på tallinksilja.se 08-22 21 40

-Fyren-

Utklippans fyr utanför Karlskrona, en gång plats för cirkulär radiofyr. Foto Jonny Apell

På en av de gårdar, som utgör byn Ringshult i Kronobergs län, fanns under några år runt decennieskarven 40/50, ett litet hus som väckte en del nyfikenhet. Huset, som låg strax väster om den smala grusvägen genom byn, kallades "Fyren" och var i storlek ungefär som en ursprunglig Friggebod. Det var byggt på plintar och en kort trappa ledde upp till dörren på framsidan. Fönster saknades helt, men däremot fanns det en kraftig fläkt med kallrasspjäll, vid knuten högst upp till vänster om dörren. Från de bakre husknutarna gick det ut ett högt stängsel, som inhägnade en liten gård. Mitt i denna fyrkant, som var ungefär lika stor som huset, stod en trästolpe. Den var högre än en vanlig elstolpe och hade på toppen ett horisontellt kryss, även det i trä. Från var och en av kryssets fyra nockar, hängde en kopparledning som var fastsatt via isolator. Ledningarna var förbundna i en antennkonstruktion, som genom en gemensam ledare var ansluten till en isolerad genomföring i väggen på husets baksida. Diagonalt i förhållande till fläkten, fanns i den väggens nedre vänstra hörn ett ganska stort och filterförsedd luftintag.

Mitt på golvet inne i huset stod två höga och identiskt lika plåtskåp med ett antal rattar och visarinstrument på framsidan. Plåtväggarna var försedda med gälöppningar för luftcirkulation. Detta tydde på att apparaterna i skåpen gav ifrån sig en del värme, vilket också förklarar behovet av den stora fläkten.

De värmealstrande apparaterna var två rörbestyckade långvågssändare, med trämastens kopparledningar som antenn. Det handlade om en så kallad radiofyr, där sändarnas funktion var att skicka ut pejlsignaler för civilflygets räkning. Även för sjöfarten fanns ett system av radiofyrar som navigationshjälpmedel. Fyrarna sände tonmodulerade signaler och kunde således avlyssnas i en vanlig radio.

En viktig detalj i strävan att uppnå optimal utsänd effekt och få önskad positionsstabilitet vid de våglängder, det här handlar om (cirka 1000 m), är att antennen radiotekniskt sett är väl förankrad i "terra firma". Till detta grävdes det ner ett "jordnät", bestående av ett antal ganska grova kopparledningar, som löpte ut i ett stjärnmönster från antennmasten. Vid ytterändan av varje tråd slogs det ner en galvad järnstång. Stängerna, som var någonstans mellan 1,5 och 2 m långa, hade längst upp en påsvetsad trådända, som den nergrävda kopparledningen anslöts till.

För att i möjligaste mån garantera, den av säkerhetsskäl så viktiga kontinuiteten i utsändningarna, stod en av sändarna som reserv, beredd att träda in om den aktiva sändaren slutade fungera. Vid driftstörningar gick det larm, till en mottagare, som var placerad hemma hos markägaren. De olika larmsignalerna kom till mottagaren genom en mångtrådig jordkabel. När larmet gått var det dags att kolla läget och informera driftsansvarig ingenjör, vid Kungl. Luftfartsstyrelsen.

Efter några år måste fyren flyttas till annan ort, eftersom den civila flyglinjen kommit i konflikt med viktiga militära intressen. Kvar efter den lilla byns korta flygepok, blev endast några betongplintar och det som var nergrävt i marken.

Lite om tillämpningar, teknik och utveckling

Sjöfartens radiofyrrar sände enligt ett visst tidsmönster en morsekod för identifiering, följt av en lång så kallad pejlton. Funktionen gick ut på att pejla riktningen till minst två fyrrar. Fartygets position kunde på det sättet definieras som de beräknade bäringslinjernas skärningspunkt (krysspejling). Radiofyrrarna utgjorde således en enkel form av radionavigeringssystem. Ursprungligen använde man sig av en vridbar antenn, ungefär enligt samma princip man idag pejlar in djur som försetts med radiosändare. Senare system hade fasta specialantennar, som gjorde, att man i en kompasskurskorrigerad mottagare direkt kunde bestämma bäringen till respektive fyr. Radiofyren kunde naturligtvis även tillämpas i kombination med optisk pejling och den kan ses som det första radiobaserade navigationshjälpmedlet, redan från 1921, då Vinga fick Sveriges första radiofyrssändare. Utbyggnaden fortsatte fram till 1965, då det fanns cirka 40 stationer i drift.

Sjöfartens första egentliga radionavigeringssystem i svenska farvatten blev Decca Navigator med en initial etablering i norra Östersjön från 1957. Systemet utvidgades efterhand till totalt fem sändarkedjör och var i drift fram till millennieskiftet.

När det gäller flygets fyrrar, var kraven på funktion och tillämpning, av naturliga skäl helt olika sjöfartens fixpunktbestämningar. Här var behovet det, att mottagaren, utöver den aktuella fyrens identitet, även presenterade en kontinuerlig riktning- eller bäringsinformation, mot eller från radiofyrrarna, som utgjorde brytpunkter i flyggrutten.

För sjöfartens del är radiofyrrarna sedan många år utkonkurrerade av modernare navigationsmetoder. Några sändare övergick till att ingå i den marina varianten av det system, som kallas "Differential GPS". DGPS går ut på, att mottagare placeras i noggrant definierade geografiska fixpunkter, som i sjöfartens fall blev platser med befintlig radiofyr. Långvågssändaren används nu för att distribuera information om uppmätt skillnad mellan faktisk position och den som erhålls från GPS-mottagaren. Ombord kan informationen tas emot för automatisk korrigering av fartygets GPS-position. Metoden bidrog till en avsevärd förhöjning av den mottagna positionens användbarhet.

Sjöfartsverket ansvarar för de radiofyrbaserade korrektionsutsändningarna och ett motsvarande, mer landbaserat stationsnät, drivs av Lantmäteriverket. Här distribueras de uppmätta positionskorrektionerna via FM-radio, parallellt med annan digital information på det, som kallas "Radio Data System" (RDS).

Det, som i första hand hade initierat utvecklingen av DGPS, var behovet att eliminera det stora fel, som åstadkoms av en medveten kvalitetsstörning i GPS-sändning-

arna. Störmetoden kallas SA (Selectiv Availability) och uppsåtet var, att i försvarsstrategiskt syfte ge "vanliga" användare en betydligt sämre noggrannhet, än den mycket höga precision, som USA-försvaret själva kunde eråna med sina kodnyckelförsedda specialmottagare.

I och med att Pentagon (president Clinton), någon gång under år 2000 beslutade att ta bort SA-störningen, tappade följaktligen DGPS-funktionen mycket av sin betydelse. Dock kan metoden, med tanke på förekommande störningar i övrigt, fortfarande ge en förbättring av GPS-positionens kvalitet. Nu väntar vi på Europas civila satellitsystem "Gallileo", som sägs bli ännu bättre. För flyget fanns (finns?) länge, några av de gamla radiofyrrarna kvar, som inflygningsstöd i anslutning till flygplatser. Däremot har den ursprungliga funktionen, att leda hela flyggrutter, under åren ersatts av modernare tekniska lösningar.

Utöver GPS-baserade navigationssystem, tillämpas idag även VHF-transpondrar av såväl flyg (VDL) som sjöfart (AIS), för distribution av information, som är relevant för navigation och säkerhet. Dessa system grundar sig på en svensk uppfinning och mannen som ligger bakom, är den kände ingenjören och innovatören Håkan Lans. Det, som i övrigt gjort honom bekant, är bland annat hans "rasterstyrda" föregångare till den moderna datormusen och att han är upphovsman till färggrafiken i våra datorer.

Håkan Lans

Bosse i Kolmården

Radiomast

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

2014 års sista sammankomst var den 21 november, där Flottans Män tillsammans med Skeppargillet hade gemensam avslutning på restaurang Matsmakarna på Norrlieden. Ett 60-tal glada och snyggt upklädda personer bänkade sig kring de vackert dukade borden. En fin buffé serverades och stämningen steg i takt med att mat och dryck intogs. Efter maten fick vi se vår kaplan, sjukhusprästen Jan Brännström, inta scenen och leverera ett roande inslag om våra politiker, julen och vår vardag. Härlig musik underhöll deltagarna kvällen lång och ett fint lotteri avslutade vår sammankomst.

Kungen har gästat staden och invigt den nya bron över fjärden, så nu glider trafiken fram i en aldrig sinande ström. Det är väldigt vackert, när det är mörkt med detta pärlband av billykter.

Året 2014 avslutades med ett enastående fyrverkeri nere i hamnen. Nytt år – 2015 – med förhoppning om nya chanser för alla och envar i alla avseenden. Ja, det är väl så man brukar önska sig, att det nya året ska bli. Vi får avvakta och se, vad som händer. Vädet liknar alltmer det skånska med dimma och plusgrader allt som oftast. Men det kan snabbt ändra sig.

Från den 1 februari blir det broavgift i Sundsvall, 9 kr för personbil och 20 kr för lastbil etc. Nu tror man allmänt, att bilåkandet över bron, som förkortar avstånden, skall minska. Det återstår att se hur det blir framöver.

Om årsmötet den 20 februari återkommer vi i nästa nummer.

Gert Malmqvist

Region Mitt

Norrtälje

I förra numret lovade vi att återkomma och berätta lite om vår verksamhet 2014. Vi hyr en källarlokal med plats för 30 personer där vi har ärtluncher varje torsdag från mitten av januari till början av maj och fortsätter efter sommaren fram till julfesten. Vår egen

f.d. skeppskock, Göran Hagström, tillagar en utsökt ärtsoppa.

Till förra årets första ärtlunch hade vi bjudit in vårt kommunalråd Kjell Jansson. Han berättade om de stora planerna kommunen har att bygga 1500 lägenheter i Norrtälje hamn. Det blev ett bra underlag för en livlig diskussion i den välfyllda lokalen.

Vår nästa gäst blev Claes Lund från Vätö, som skrivit en bok om de många småbåtstillverkarna, som funnits på ön och vid Vätösundet. I slutet av februari hade vi en annan intressant föredragshållare. Det var författaren och journalisten Jan Mosander, som var med, när *M/S Costa Concordia* förliste. Jan är även involverad i kanalprojektet Nenningsund, som innebär en uppmuddring mellan Hattsundet och Prästfjärden vid Södersvik och som kommer att innebära, att Rådmansö återigen blir en ö.

Vid vårt årsmöte i mars valdes jag till ny ordförande i föreningen. Efter årsmötet visade vår styrelsemedlem Hans Landberg diabolbilder från sin värnplikt ombord på torpedbåten *Altair*.

I början av april gjorde vi en intressant utflykt till Rosätra båtvarv. Varvets vd, Markus Gustavsson, gav oss en noggrann genomgång av tillverkningen av Linjettbåtarna. Vi fick även se en skytt av prototypen till deras nya Linjett 43. Den kan fås med en unik fällkö, som senare visat sig klara en grundstötning i 8 knop utan skador.

Våren avslutades traditionellt med en utsökt silllunch i trädgården hos våra medlemmar Harriet och Svante Jansson på Rådmansö.

I slutet av juli firade Roslagens Sjöfartsminnesförening Beckbyxans Dag vid museet i Vaddö. Där visade vi upp oss med ett stånd för medlemsvärning.

Vi tjuvstartade höstens aktiviteter med ett besök på Ålands sjöfartsmuseum redan den 21 augusti

Vi har ju turen att bo på bara 2 ½ timmars avstånd från Mariehamn. Där fick vi en egen visning av en nyligen renoverad ångmaskin, som kunde köras runt med elmotor. Vi hann även med en intressant visning ombord på den fyrmastade barken *Pommern*.

Trots sommaren var det kyligt ombord på *Pommern*. Men sedan gjorde vädet ett lappkast, så när vi två veckor senare styrde söderut mot Visby fick vi i stället tre dagar med högsommarvärme. Vi var åtta medlemmar från FM Norrtälje, som sent ska glömma dessa gemytliga dagar med femkamp, gemensam middag, guidning i Skeppargillet fina lokal och besök ombord på skolfar-

tyget *Gorch Fock*, som turligt nog låg i hamnen.

I slutet av september gjorde vi en utflykt till ett stenhuggeri på Vätö. Vid början av förra seklet bröts sten till Riksdagshuset och Riksbanken, 1906-1907 till Trollhätte kraftstation och 1927 till Tändstickspalatset vid Kungsträdgården. Hundratals människor arbetade med sten på Vätö fram till 1940 och många byggde egna hus på ön. Claes Lund har forskat i stenhuggarnas historia och berättade med inlevelse för oss.

I oktober berättade vår medlem Hans Nordström om livet som fartygsläkare och visade fina bilder från resor till bl.a. Falklandsöarna och Antarktis.

Efter en ärtlunch i november visade båtkonstruktören Jürgen Sass, hur han med moderna hjälpmedel och metoder tar nya grepp på båtbotternas utformning.

Året avslutades med vår traditionella julfest i Rödakorsgården med fin ekologisk catering från Sundsta Säteri. Denna tillsammans med ett lotteri med 50 skänkta vinster och sång till gitarr av vår medlem Olle Sewerin gav kvällen en fin stämning.

Det nya årets höjdpunkt väntas bli uppföljningen av Postrodden den 13 juni, där vi ser starten från färjan i Grisslehamn, åter brunch ombord och sedan kan se mål gången från klipporna på Eckerö. Då är även medlemmar från andra FM-föreningar välkomna!

Sture Malmgren

Norrköping

Vi börjar det nya året med en titt tillbaka på slutet av det gamla. Novemberträffen inleds med en stunds sedvanligt mingel i Kajutan, där bartenderens utbud borgade för, att sorlet inte skulle understiga en lämpligt social umgängesnivå. Därefter fick vi avnjuta tre kockars välsmakande ärtsoppa, avrundad med pannkakor, sylt och vispgrädde, som hade en pikant vaniljtouche.

Kvällens underhållare var ortopedkirurgen Jan Bergman, som höll ett intressant anförande med många spännande bilder i det mäktiga ämnet "Slagskepp". Det genuina vetande och den kunskap i sammanhanget som Jan gav prov på, har sin grund i ett intresse, som väcktes redan i tidig barndom. Han minns att *Bismarck* och *Tirpitz*, var bland de första ord han lärde sig stava, från texten under bilderna i faderns krigshisto-

riska böcker. Till det proffsiga sällskapets många listiga frågor och synpunkter, hade den kunnige föreläsaren alltid en tillfredsställande förklaring att ge. På frågan om, vad som är ett slagskepp, blev svaret, att han aldrig sett någon riktigt klar definition på begreppet, men att han har en personlig uppfattning, grundad på deplacement, pansar och bestyckning.

Ett ganska stort sällskap, bestående av FM-medlemmar och anhängare, blev söndagen den 7 december på bussen till Stockholm, för att dagen därpå återkomma efter en traditionell julkryssning med *Birka Paradise*. Lite senare i månaden fick en trivsamt lillejul, med julgröt och skinksmörgås hemma i lokalen, utgöra vår avslutning av FM-året 2014.

Mitt i januari var det dags för det här årets första sammankomst, där det serverades en god repris på novembermötets tvårätters. Som förrätt fick vi en trefrågors enkät, om hur vi upplevt föreningens verksamhet och vad vi har att föreslå för framtiden. Vid det efterföljande medlemsmötet presenterade ordföranden en summarisk analys av enkätsvaren. Dessutom efterlystes ytterligare uppslag till program beträffande måltidsträffarnas underhållning och

Ordförande Robert Hillgren tackar föreläsaren Jan Bergman.

lämpligt tänkbara aktiviteter under året. Ett antal intressanta förslag dök upp och några av dessa får vi sannolikt anledning att återkomma till i framtida föreningsinfo. Sist på programmet stod en film från Älvsnabbens jordenruntresa 1954. Lite brummigt ljud, men ändå klart intressant och underhållande.

Avslutningsvis hoppas vi i Östgötakretsen, att vinterns snö inte har varit alltför plogsam, för de som är skotträdda och vill nu tillönska alla en härlig vår och försommar.

Bosse Petersson

Willy Almberg tagen på bar-gärning.

Stockholm

Lille Jul och Luciakaffe

Söndagen den 7 december hade 21 personer inställt sig till årets Lille Jul på Ålandsfärjan Cinderella. Festen startade med en timmes mingel. Örjan, vår ordförande, hälsade välkommen med en skål i bubbelvin. En personlig presentation gjordes av alla deltagare och en sångtext, som hade skrivits för detta speciella tillfälle sjöngs. Sedan intogs Leif

Mannerströms julbord, som alltid är förträffligt. Snapsarna gick lätt ner till glada sånger. Därefter dansade de flesta i Night Club till långt efter midnatt. Det gungade ordentligt över Ålandshav på hemresan, men det mesta tyder på, att alla hade haft roligt.

Till Luciakaffet den 16 december på Drottning Victorias Örlogshem kom 37 per-

soner, som bjöds på glögg, kaffe med bröd och trevlig samvaro. Bland gästerna sågs vår riksordförande Johan Forslund med fru och vår tidigare styrelseledamot Yngve Möller, som samma dag fyllde 80 år och hyllades av kamraterna.

Birgitta Nordenbris

Region Syd

Kalmarsund

Här kommer en summarisk tillbakablick på året 2014, vilken vi tyvärr inte hann få i tryck till förra årets sista nummer.

Vi har haft 8 medlemsträffar med uppehåll juni-augusti samt december. Tillslutningen får sägas ha varit tämligen god, 40-45%, vartill kommer ett knappt tiotal damer. Medlemsantalet vid årsskiftet var 45, ett antal som hållit sig ganska konstant under åren.

Vid årsmötet i mars valdes Stefan Horn-dahl till ny ordförande.

Vi deltog i fanborgen vid nationaldagsfirandet och vi har fått lyssna till många intressanta föredrag under året. Ett axplock: Titanic, dess konstruktion, fartresurser, besättning och inte minst katastrofen 1912, en

kollision mellan ubåten *Illern* och ett lastfartyg i Kalmarsund, utanför Kalmar 1943 och ett inspelat radioreferat om detta.

Informationsansvarig på *HMS Karlskrona* berättade om uppdraget i Adenviken 2013.

Gunnar Mattsson, 87 år, berättade om turena 1981 kring den ryska *U 137*, där han var mycket involverad i sitt yrke som fartygsinspektör.

Flottans Män var i september inbjuden till en specialvisning av kustbevakningens fartyg *Amfitrite*, som låg i Kalmar. Vi fick under knappt två timmar en gedigen guidning av en i besättningen.

Tre bröder Fredriksson i föreningen ordnade i november en bussresa tillsammans

med simsällskapet till Marinmuseum i Karlskrona, där vi fick utomordentlig guidning i ubåtsmuseet, varefter förträfflig lunch intogs i museirestaurangen. Tyvärr var det dålig uppslutning från vår förening.

Vi hyr sedan många år lokal av kommunen. Lokalen fungerar bl.a. som träffpunkt för äldre.

Nu ligger ett stort besparingsprogram hos omsorgsförvaltningen, där ett led i besparingarna är nedläggning av ett antal sådana träffpunkter, bl. a. vår lokal, vilket kan bli ett stort bekymmer för oss. Besked lär komma inom en inte alltför avlägsen framtid.

Bengt Hammarlund

Karlskrona

Vi i Flottans Män i Karlskrona genomförde traditionsenlig grillfest den 14 augusti 2014 vid Fylgia Skönstavig tillsammans med KA2 Kamratförening. Efter välkomstdrink och välkomsthälsning av vår ordförande Göran Löfgren, väntade tipspromenad för de 55 förväntansfulla deltagarna. Framgångsrikast och belönade blev Kjell Jansson, Lars Erik Blomqvist, Christer Holgersson och Bo Pärnelöv.

En välsmakande grillbuffé intogs tillsammans med trevlig musikunderhållning ledd av Svante Schönbeck. Baren sköttes traditionsenligt av Arne Askeröth. Ingvar Stenmark överlämnade en fockedrevsudd till föreningens skeppsklocka. Ett stort tack till alla, som bidrog till, att grillfesten kunde genomföras på ett bra sätt!

Den 11 september samlades vi utanför Marinmuseum för studiebesök. Efter indelning i grupper guidades vi först i "gamla" museet och därefter i ubåtsmuseet. På grund av ett missförstånd i samband med beställningen fick vi inte se hela ubåten. Styrelsen har därför för avsikt att under 2015 arrangera ett nytt besök.

Musikunderhållning från gruppen "Briggen Tre Bröder" bjöds på vid medlemsmötet i oktober. Gruppen underhöll med visor och sånger med anknytning till hav och saltstänkta vågor. Även livet i hamn berördes på gott och ont. Framträdandet blev mycket uppskattat.

Vid medlemsmötet i november hade medlemmen Lars Saager engagerats som föredragshållare. Inför en stor samling deltagare berättade han om sin tid som sekond på skonerten *HMS Gladan* vid utbildningsuppdrag utomlands med bland annat besök i Västindien. Föredraget blev mycket upp-

skattat med fina färgbilder från livet ombord och i land.

Årets julsamkväm genomförde i Fylgia den 6 december med ett fyrtiotal deltagare. Detta startade med mingel och glögg medan alla samlades och njöt av vår delvis renoverade lokal. Ordföranden hälsade alla välkomna och inbjöd till ett delikat julbord, levererat av vår medlem Olle Hjort. Deltagarna lär sig väl smaka, samtidigt som de underhölls med julmusik från en professionell dragospelare. Allsången leddes med bravur av medlemmen Göran Kullving.

Ordföranden av slutade med att önska alla God Jul och Gott Nytt År. Därmed sattes punkt för 2014 års verksamhet.

Hans Pettersson

Lars Saager berättar om sin resa med *HMS Gladan*. Foto Bo-Inge Andersson

Från grillfesten i augusti. Medlemmarna njuter i solen. Foto Bo-Inge Andersson

Trelleborg

2015 års första möte hölls den 08 januari i vår lokal på Maskingatan. Ämnet var spionen Stig Wennerström. Vår egen ordförande Göte Lindberg berättade med inlevelse och detaljrikt om Sveriges största spion i modern tid. Stig Wennerström gjorde en anmärkningsvärd snabb karriär i det svenska flygvapnet (trots att han kraschade två flygplan!) Han blev överste endast 45 år gammal. Han var överlägsen och nedlåtande mot sina kamrater och en riktig streber. Det var kanske just jakten på de militära gradererna, som drev honom till att bli spion. Wennerström blev svensk flygattaché i Moskva på 1940-talet och det var då, spioneriet började på allvar. Han fick kodnamnet "Örnen". Wennerström blev mycket smickrad, när han utnämndes till rysk generalmajor.

Han lämnade ut mer än 20.000 hemliga dokument till GRU den sovjetiska militära säkerhetstjänsten. Efter ett lång spaningsarbete av Säpo med hjälp av städerskan Carin Rosen blev Stig Wennerström anhållen den 29 juni 1963. 4 månader senare försökte Wennerström ta sitt liv men överlevde. Den 12 juni 1964 dömdes han till livstids straffarbete för spioneri. 1974 benådades Wennerström, 68 år gammal. Han kom att leva som en fri man ytterligare i 31 år och levde gott på sitt "spionkapital", i dagens penningvärde cirka 30 miljoner kronor. I mars 2006 avled han på ett äldreboende, nästan 100 år gammal. En fråga förblir för evigt obesvarad: varför valde Stig Wennerström att bli spion?

Flottans Män i Trelleborg höll årsmöte

torsdagen den 12 februari i föreningens lokal. Stadseenliga ärenden behandlades snabbt. Nämnas kan, att vår ordförande Göte Lindberg omvaldes för 13:e året i följd. Nyvald i styrelsen blev Ronny Trulsson och i valberedningen Bengt Grip.

Efter mötet avnjöts den sedvanliga ärtsoppa, som dagen till ära hade försetts rikligt med fläsk, därefter pannkakor med sylt och grädde, ett mycket bra jobb från vår kökschef Jonny Svenning. Vår medlem Leif Nilsson överräckte en tavla som gåva till föreningen. Flottans Män i Trelleborg tackar varmt för detta. Mätta och belåtna begav sig 42 deltagare hemåt.

Veikko Bern

Västervik

Det ligger lite snö på marken, men termometern står på plus. Någon riktig vinter har vi inte fått i Västervik. Gamlebyviken är inte isbelagd, men det finns fina skridskoisar på flera av våra små insjöar.

Vi hade vårt första styrelsemöte i början på januari och klubbmötet avverkades här-omdagen. Vår ordförande Åke Revelj inledde och uppmanade samtliga att reservera helgen den 22, 23 och 24 maj, då har vi Riksårsmöte här i Västervik. Arbetet med planeringen för Riksårsmötet fortsätter. Det skall bli både stimulerande och roligt att få ta hand om Flottans Män från hela landet. Så hjärtligt välkomna till Västervik i maj!

Christer Warfvinge

Hjärtstartare och HLR-tjänst

Föredragshållare var Melker Engström, Kalmar läns landsting som är verksam som ambulanssjuksköterska vid Räddningstjänsten i Västervik. Melker är utanför tjänsten även egen företagare inom hjärtstartarbranschen och har egen hemsida www.startahjärta.nu

Melker inledde med att berätta om sitt arbete som ambulanssjuksköterska samt vilka resurser, som finns främst inom Kalmar län. Idag är ambulansen i snitt framme

på olycksplatsen 14 minuter från att stationen fått larmet. Det är snabbast i landet. I Västerviks kommun inträffar i medeltal ett (1) hjärtstopp i veckan och 30 % av de drabbade räddas. Inom vårt landsting transporteras alla personer med hjärtstopp direkt till länssjukhuset i Kalmar. Västerviks sjukhus har inte resurser att klara detta.

En hjärtstartare kan inte väcka en död människa, efter att hjärtat stoppat, utan det absolut viktigaste är att HLR-insats påbörjas, vilket i dag sker genom att först larma och därefter starta med kraftiga nedtryckningar av bröstkorgen cirka 120 tryckningar i minuten följt av två inblåsningar o.s.v. När en hjärtstartare når fram, kopplas den in till patienten och startaren avläser, om defibrillering kan påbörjas. Under hela förloppet talar en röst om, vad som skall göras. Om apparaten, efter att de två elektroderna är fästa på patientens kropp, en i axelhöjd på vänstra sidan av bröstet och den andra på den högra bröstsidan nedanför armhålan, ger den klartecken att slå till strömmen. Observera att det är apparaten, som avgör, om den skall starta. Man kan inte vådautlösa strömtillslaget. Behandlingen fortsätter tills ambulanspersonal anländer och tar över fortsatt behandling under transporten till sjukhuset.

Hjärtstoppen inträffar till 70 % i hemmet

och det sker vanligast under morgontimarna. Om Du själv eller någon annan i din närhet berättar, att vederbörande känner en kraftig bröstsmärta, som även sprider sig ut i vänster arm, ring omedelbart SOS-alarm (112). Vänta inte! Du eller den drabbade har högst 20 minuters tidsfrist. Därefter är det för sent. Med HLR-insats kan tiden förlängas, intill dess ambulanshjälp anländer.

Åldersgränsen för att använda hjärtstartare på barn ligger vid 8 år. Barn under 8 år kan få brännskador. Energistyrkan mäts i joule och ett elstängsel för djur ligger kring 30 joule medan hjärtstartaren ger 300 joule. Barnhjärtan stoppar oftast direkt och det innebär, att apparaten inte får någon signal (= ett rakt streck på EKG-diagrammet) att utlösa på. En hjärtstartare (defibrillator) kostar mellan 15 000–20 000 kronor. Men de kommer troligen att bli billigare framöver.

Rekommendation: Gå en utbildning/kurs i HLR. Ta reda på var du närmast kan nå en hjärtstartare i närheten av hemmet och se till, att du får tillfälle att utbilda dig på denna.

Tony Wärdig

Region Väst

Halmstad

I början av februari hölls föreningens årsmöte och det blev inget "revolutionerande" denna gången heller. I likhet med fjolåret blev förändringen ett byte av en styrelse-suppleant. Efter ett "sabbatsår" återkom vår "ordinarie" årsmötesordförande, vår hedersmedlem, Carl-Gustaf Bergenstråhle, genomförde sitt sextonde årsmöte och överlämnade, som vanligt, några värdefulla gåvor till föreningen. Vi kan alltså, utan att ljugas eller slarva med sanningen, påstå, att det finns en viss kontinuitet i vår förening och detta anses ju vara en styrka.

Innevarande år har vi tre medlemmar, Rune Söderqvist, K-B Bjering och Nils Funck, som varit medlemmar i ett halvsekel. Rune har dessutom varit föreningens kassör i 23 år i sträck. Här kan man också tala om kontinuitet.

På fjolårets sista kamratafton hade vi än en gång besök av Ida Johansson, som berättade om sitt deltagande som trainee i "The Tall Ships Races 2011". Förra gången Ida

Medlemmar i Halmstadföreningen i vardera 50 år, tillsammans i ett och ett halvt sekel. Foto Leif Leihed

KB Bjering

Rune Söderqvist

Nils Funck

besökte oss, var det, på grund av datatrasse inte så lyckat med bildvisningen. Denna gång gjordes ett nytt försök och bildvisningen fungerade bättre, men inte helt bra. Ida berättade om sin tid på briggen Astrid på resa mellan Waterford och Greenock. Det blev ett trevligt föredrag, som genererade många frågor. Nämnade briggs sjönk för övrigt 2013 utanför Irland.

Nästa föreningsaktivitet var den traditionella adventslunchen. Lunchen inleddes med en betraktelse av vår kaplan. Därefter serverades en god lunch och servicen var, som alltid, perfekt. Efterföljande trevlig

samvaro gjorde inte saken sämre, alltså precis som det skall vara i en kamratförening.

Sedan 6 år tillbaka har FM Halmstad delat ut ett premium till "Bäste kamrat" på Specialistofficersprogrammet Sjö. Denna gång utdelades utmärkelsen den 10 december i St. Nicolai kyrka. Årets mottagare blev kadett Stefan Larsson. Inom parentes kan nämnas, att totalt fanns två) sjökadetter på hela kursen bland de som examinerades. Vart är vi väg?

Innevarande år inleddes med ett relativt välbesökt kvartalsmöte, där cirka 10 % av våra medlemmar deltog.

På årets första kamratafton togs ett nytt initiativ avseende placering av bord och gäster och någon bordsplacering gjordes inte. Man fick sitta, där det fanns en ledig plats. Konsekvensen blev kanske, att någon fick sitta på annan plats för första gången på 20 år, men inget blodvite uppstod. I övrigt var det mesta sig likt, god mat och god service. Kvällens föredragshållare var kapten Johan Olsson från FMTS, normalt tjänstgörande på Röjdykardivisionen i Skredsvik. Johan berättade om röjdykarverksamheten förr och nu. Förr var verksamheten helt inriktad på röjning av sjöminor. Numera kan det handla om röjning av landminor i Afghanistan, röjning av blindgångare i samband med insatser i Adenviken och ammunitionsröjning i Kirunas omgivning. Det senare görs som en förberedelse för "flyttningen" av staden. Frågorna efter föredraget var många. En liten malör på vägen till Marinstugan gjorde, att den planerade bildvisningen uteblev. Men håll ut, Johan återkommer på mars månads kamratafton och då med de uteblivna bilderna.

På vårens kommande kamratafton får vi i mars återbesök av Johan Olsson och i april kommer Chefen för Hemvärnets Hållandsgrupp och berättar om frivilligverksamheten inom Försvarsmakten.

Därefter blir det ett uppehåll, vad gäller kamratafton, till september. Då kommer vår medlem, Carl Erik Rydberg, och berättar Lion Ferryhistoria. Carl Erik har tjänstgjort både som maskin- och driftschef i nämnda halmstadrederi.

Glöm inte att besöka vår hemsida, med många trevliga länkar med berättelser och bilder.

Väl mött i stugan!

Kjell A Jönsson

Jönköping

Flottans Män Jönköping besökte Polarcenter i Gränna

Till Polarcenter, Grenna Museum for ett 20-tal sjömän från Flottans Män Jönköping för att i hörsalen där, lyssna på medlemskamraten Thorleif Rubin, som berättade med diabler, om när han var navigeringsstyrman 1985 på M/S Lindblad Polaris. Kryssningsfartyget anlöpte bl.a. Spetsbergen och Vitön. Thorleif Rubin har varit befälhavare på Vaxholmsbolagets båtar, men bor sedan några år tillbaka i Södra Vätterbygden.

Museichefen Håkan Joriksson hälsade välkommen och berättade om Museets samlingar, där Andres polarfärd givetvis är kärnan i utställningarna.

Applåder för Marinens Musikkår när de gästade Jönköping

Många medlemmar tillvaratog möjligheten att lyssna på Marinens Musikkår, som gav garnisonskonsert i det nya Kulturhuset

Spira i Jönköping. Egentligen skulle konserten ha hållits i Smålands egen garnisonsort, som är Eksjö, men Chefen där ansåg, att Kulturhuset Spira kunde bättre motsvara Musikkårens krav på konsertlokal, än vad Eksjö kunde uppbringa. Det blev stort jubel och många applåder bland de församlade, då orkesterproducenten Andreas Johansson berättade, att Marinens Musikkår får leva kvar. Dirigent var Peter Nordahl, just nu mycket aktuell för sina konserter i Stockholm med Norrköpings Symfoniorkester och jubilarer, den 80-årige Sven-Bertil Taube. Marinens Musikkårs egen sångsolist i Jönköping var Linus Norda från Karlskrona. Som avslutning framförde orkestern Kungl. Smålands Artilleriregementets marsch. Garnisonskonserterna hölls i Karlskrona, Skövde, Halmstad och Jönköping under januari månad.

Leif Aljered

Från vänster: Erik Schalling, Rolf Borglid, Thorleif Rubin, Claes von Sivers, Måns Suneson, Jan Johansson, Per Åke Strandsäter, Leif Aljered, Lars Oskarsson, Lennart Nilsson, Anders Rehnqvist, Claes-Göran Borg. Främre raden, på knä: Ingvar Ericsson, Jan-Olof Moberg, Anders Frönnell, Carl-Gustav Dybeck, Hans Suneson, Sven Anders Nyström.

Lysekil

FM Lysekil har av den Lysekilsbördige konstnären och författaren Kenneth Larsson erhållit ett 25-tal marina båtmodeller av fartyg verksamma i Göteborgseskadern under Neutralitetsvakten 1939-1945 samt även modeller av handelsfartyg, mestadels Ahlmarkare från Karlstad. Under perioden december 2014 och januari 2015 har fartygsmodellerna samt information om Flottans Män varit utställda på Bohusläns Mu-

seum i Uddevalla till allmän beskådan och glädje.

En onsdagskväll i januari kåserade den kände krigshistorikern Terje Fredh om aktiviteter såväl till sjöss som till lands ofredsåren 1939-1945 samt informerade under tecknad om FM:s aktiviteter i dagsläget inför en fullsatt hörsal på Bohusläns Museum.

Utställningen är nu flyttad till stadshuset

i Lysekil till allmänt beskådande. Vi förväntar oss ett ökat intresse för FM:s aktiviteter i Bohuslän, samt på sikt även ett ökat medlemsantal.

Planerade aktiviteter under våren 2015 är:

Fredag 13/3 Årsmöte.

Lördag 30/5 "Räksafari" med Windros till Mollösund.

Lördag 11/7 Familjedag med tävlingar, musik och grillning vid klubbstugan.

Närmare information kommer att distribueras till medlemmarna.

Flottans Män Lysekil har både en stabil ekonomi samt stabilt medlemsantal. Med kamratliga/vårliga hälsningar

Jackie Lindebäck

Varberg

"Från tredje klass sjöman till Örlogskapten"

Under denna talande rubrik kåserade Kjell Jönsson ordförande FM i Halmstad tisdagen den 18 november. Kjell är en mycket duktig berättare och det var intressant att lyssna till hans karriär i flottan. Med bilder från tidiga "kaninår" fick vi ta del av Kjells väg till fartygschef och tjänstgöring ombord på såväl minsvepare som isbrytare. Vi är mycket tacksamma för en givande och intressant skeppskväll, som presenterades med inlevelse och glimten i ögat. Efter föredraget fick vi njuta av Per Callenbergs härliga ärtsoppa!

Magnusson Shipping

Erik Almqvist skeppsmäklare och en av delägarna till företaget Magnusson Shipping i Varberg besökte oss tisdagen den 3 februari. Magnusson Shipping är ett gammalt företag, som har sitt kontor i Varbergs hamn, som sig bör. Erik Almqvist berättade om företaget och dess utveckling genom åren, som ursprungligen även omfattade ett försäkringsbolag. Erik har många års erfarenhet från skeppsmäklarbranschen, men vi fick även ta del av Varbergs hamn utveckling till dagens moderna med stor verksamhet inom bl. a. sågade trävaror och pappersmassa från Södra Cell i Värö. Att vara skeppsmäklare är ett utpräglat serviceyrke, rederierna förlitar sig på att hela vistelsen i hamnen tas om hand av skeppsmäklaren med kontakter med lotsarna, ordna förnödenheter, bogsering och mycket mer.

Vi tackar Erik Almqvist för ett mycket initierat och givande föredrag, som gav mersmak, för att få veta mer om hamnen, inte minst när stora förändringar planeras.

Som avslutning avnjöts härlig wienerkorv med pilsner och alla tillbehör. Även

Erik Almqvist i berättartagen

Intresserade åhörare

förstärkning fanns tillhands, för den som önskade.

Julbuffé

Som traditionen bjuder, dukades det upp till julbuffé lördagen den 6 december med hovmästare "Bernt Eskilsborn and the dreamteam" Bernt basade i byssan med stor pondus med ett underbart resultat till allas

stora glädje. Julbuffén har ju lång tradition och innehåller många härliga rätter. Vi har dock mottot kvalitet före kvantitet, d.v.s. det som serveras skall vara av god kvalitet och smaka gott. Som sig bör dök jultomten upp med sin säck fullproppad med klappar till alla snälla FM medlemmar, t o m Manne Österberg belönades av tomten.

Under kvällen uppmärksammades, att Flottans Män i Varberg fyllde 65 år. Jan Steinbach berättade om föreningens grundande 1949 och utveckling genom åren på ett engagerat och trivsamt sätt.

Göran Andersson

Ängelholm

Nytt år och nya friska tag! Så ser vi på år 2015. Programmet är i stort redan spikat och kommer hem i brevlådan i samband med utskicket om årsavgiften. Styrelsen vill i detta sammanhang passa på att tacka för kontanta bidrag i samband med 2014 års inbetalningar. Vi fick 6 200. kronor av våra medlemmar. Styrelsen beslöt att betala 5 900 på vårt lån, som nu är nere på 90 900 kronor. Lånesumman till vår ombyggnad av taket efter insektsangreppet var ursprungligen 125 000 kronor. Vi tackar även för kontanta bidrag i Kajutans båda sparbössor. Spargrisen vann och bidrog med 1 861 kronor. Göken innehöll 857 kronor. Även skribenten har bidragit med annonsprovision, 2 400 kronor till vår förening.

Inför det nya året har vi planerat för minst två föredrag, ett nu i vår och ett i höst. Lars, vår ordförande, är redan i full verksamhet. Vi är inbjudna till returnmöte hos våra danska vänner, Köge Marineförening, i maj eller juni. Planering för lämplig dag pågår för fullt. Första maj kommer vår lokala musikkår och i år blir det för 53:e gången. Efter spelningen på vår innergård, serveras som vanligt sillfrukost i vår Kajuta. Omkring klockan 0800 kommer musikanterna spelande och marscherande från vår hembygdspark. Det gäller att vara uppe i tid denna morgon.

Den 6 juni deltar vi som vanligt i vårt nationaldagsfirande genom att ställa upp i marschen från Torget till Hembygdsparken och på detta enkla sätt visa, att vi finns. Vi har ju även ansvaret för att hissa vår flagga, när vi kommer fram. Detta är en mångårig tradition, som vi är stolta över.

Den 17-21 juni är vi inbjudna att representera i SMKR nordiska möte i Ålborg i Danmark. Tyvärr kolliderar detta med vårt eget midsommarfirande den 19 och 20 juni. Det blir troligen klenst med svenska deltagare i detta nordiska möte. Totalt får Sverige delta med max 15 deltagare.

Juli månad inleds med sedvanligt korum söndagen den 5 juli klockan 1100 på innergården vid vår Kajuta på Östergatan 89. Vår egen sjömanspräst Lennart Pettersson har i år förhinder. Han är skadad efter en fallolycka, för vilken han fortfarande behandlas. Vi passar på att tacka Lennart för en mångårig tradition och hoppas på ett snart

En grupp från Köge Marineförening besökte Ängelholm sommaren 2014 och bjöds på en sjötur runt Hallands Väderö med sjöräddningsbåten Gripen från Torekov. Andre man från höger är ordföranden i Köge Marineförening John Engskov och till, vänster om honom sonen Kasper.

tillfrisknande. Vi har i år lyckats få kyrkherde Åke Svensson att leda årets korum och som vanligt blir det kaffe i Kajutan som avslutning.

Öppet Hus med kaffe och väfflor blir det som tidigare tisdagarna 7, 14, 21 och 28 juli. Serveringen är öppen mellan 1100 och 15.00. Av tradition bjuder vi på detta för att visa att Flottans Män har sin Kajuta och sin verksamhet på Östergatan 89. Välkomna till oss!

Fredagen den 7 augusti har vi planerat för en grillkväll. Planer finns också för en kväll med kräftor och räkor den 4 september. Mer om höstens planer kommer senare. Vi har planer på att sälja en fin gåva, som vi fått av en medlem. Tyvärr har vi konstaterat, att vi själva inte kan utnyttja den. Det är en cirka 20 meter lång ankarkätting, där varje sektion eller länk är cirka 13 cm lång. Godsets tjocklek är cirka 20 millimeter. Närmare upplysningar kan erhållas genom vår kasör, Anders Rick, som kan lämna fler upplysningar. Han träffas säkrast på sitt mobilnummer 070-5942965.

Som vanligt har vi även detta år söndagsöppnen Kajuta.

Öppettiden är 09-12. För övrigt, kolla vår hemsida www.flottansman.se/angelholm.

Vår telefon i Kajutan är 0768-494861.

Gunnar Gunnarson

Foto Gunnar Gunnarson

PS. Ett stort tack till Nordvästra Skånes Tidningar (NST) för det trevliga reportaget om vår söndagsöppna kajuta. DS

Ankarkättingen. Foto Anders Rick

Fritidsintresse och hobby gav möjlighet till civil karriär

Örlogskapten Morgan Carlsson är sedan 10 februari 2014 chef för Musik i Blekinge, en organisation inom Region Blekinge. Ett från barndomen genuint musikintresse och senare några års chefskap för Marinens Musikkår gjorde, att Morgan handplockades till det nya jobbet. Flottans Män har gjort en intervju med Morgan.

Morgan kom som värnpliktig till flottan 1986 och blev signalmatros på robotbåt, en fartygstyp, som han därefter i olika omgångar kom att tjänstgöra ombord på.

Efter Officershögskola, Krigshögskola och dåvarande Militärhögskola blev Morgan örlogskapten och fartygschef på robotbåten *Halmstad* och därefter på robotbåten *Norrköping*.

Efter en period i förbandsledningen vid 3.sjöstridsflottiljen blev Morgan år 2005 chef för Marinens Musikkår, ett uppdrag som varade till och med 2008. Det var under denna period, som de första striderna om musikkårens framtid utkämpades. Det handlade om nedläggning, flyttning till Stockholm eller i bästa fall endast en viss reducering av kårens storlek. Jag är övertygad om, att Morgans agerande under denna tid var av avgörande betydelse för beslutet den gången; att musikkåren blev kvar i Karlskrona. (Nu har man bedrivit ytterligare en kamp, vilket framgår av annan plats i denna tidning.)

Efter musikkårskommenderingen blev det ytterligare något år vid 3.sjöstridsflottiljen, utbildning till fortifikationsofficer och när det var dags att kliva av, så var Morgan chef för infrastrukturenheten vid Marinbasen.

Morgan har sedan barnsben haft ett stort intresse för musik i alla dess former. Han började spela trumpet i Rödeby skolorkester, men bytte trumpetten mot elgitarr på högstadiet. I dag spelar Morgan gitarr i tre olika s.k. coverband och det blir några spelningar per år med olika konstellationer. Mest handlar det om att spela dansmusik på föreningsfester, bröllop m.m.

Musik i Blekinge är en organisation inom Region Blekinge och den uppstod 1988, när dåvarande statliga regionmusiken styckades länsvis. Musik i Blekinge har 11 anställda och deras huvuduppgift är att förmedla musik till barn- och ungdom (3-16 år) samt musik i vården. Till detta kommer uppgiften att vara stödorganisation för musikföreningar i hela länet (kammarmusik, jazzklubbar, Visans Vänner, körer, rockgrupper o.s.v.)

Totalt är man delaktig i cirka 3 500 framträdanden per år. Man har endast två anställda musiker och de flesta spelningarna utförs av inhyrda musiker och grupper. Den anställda personalen ska ses som producenter i sammanhanget. Totalt balanserar verksamhetens budget på cirka 15 miljoner kronor.

Morgan Carlsson,
Musik i Blekinge

Vid en direkt fråga om skillnaden i militärt och civilt chefskap svarar Morgan, att i Försvarsmakten är man så många fler, som gör samma saker, medan man i en organisation som Musik i Blekinge är ensam. Den militära organisationen, byråkratin och hierarkin gör det ibland svårt att vara smidig och effektiv.

Morgan tycker också, att möjligheterna i försvaret att göra karriär begränsas av gradbeteckningarna och vissa formella krav på skolor m.m.

Men, intygar han i samma ögonblick: Jag har försvaret att tacka för mycket, jag har haft ett trevligt och omväxlande arbete, jag har fått en gedigen utbildning och jag har upplevt ett kamratskap, som kanske inte finns på så många andra arbetsplatser. Jag saknar jargongen, jag saknar uniformen och min önskan är, att jag kanske någon gång senare i livet ska kunna komma tillbaka många erfarenheter rikare.

Men helt har inte Morgan släppt kontakten med flottan. Sedan en tid tillbaka är han mässdirektör vid den anrika Sjöofficersmässen i Karlskrona och detta kommer att ge många möjligheter att träffa f.d. kolleger och känna av stämningarna.

Olle Melin

Exempel på utbud för barn vid Musik i Blekinge

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år född

1920-04-08 Rune Wrigman UDDEVALLA
1920-05-12 Örlogskapten Lars Hansson KARLSKRONA

90 år född

1925-04-03 Doris Törnblom VÄSTERÅS
1925-06-23 Kommendörkapten Emil Charpentier SOLLENTUNA

85 år född

1930-04-02 Fanjunkare Gunnar Lundqvist VISBY
1930-04-07 Sten-Åke Lundin NORRTÄLJE
1930-04-14 Ragnar Westesson HALMSTAD
1930-04-22 Lars-Erik Clarin KARLSHAMN
1930-04-30 1. driftingenjör Gunnar Olsson VÄSTERHANINGE
1930-05-06 Byggnadsarbetare Kurt Österlund SUNDSVALL
1930-05-17 Lots Lars Lindholm VISBY
1930-05-28 Örlogskapten Rune Delemark VÄSTERHANINGE
1930-06-12 Rolf Millqvist KARLSHAMN
1930-06-13 Thorleif Lindgren NORDMALING
1930-06-29 Sjöingenjör Charles Nilsson LOMMA
1930-06-29 Nils-Evert Tausis GÖTEBORG

80 år född

1935-04-01 Löjtnant Arne Lundberg BANDHAGEN
1935-04-05 Kalle Malmberg TRELLEBORG
1935-04-07 Distriktschef Åke Jäderqvist SOLNA
1935-04-11 Karl-Erik Nilsson OSKARSHAMN
1935-04-14 Sjökapten Björn Thorman SOLLENTUNA
1935-04-27 Stig Johansson HALMSTAD
1935-04-28 Grafiker Gösta Lundström SUNDSVALL
1935-04-28 Hans Johansson LINKÖPING
1935-05-01 Ingenjör Lars-Erik Jakobsson HANINGE
1935-05-08 Robert Norberg NYNÄSHAMN
1935-05-09 Ralf Karlsson VARBERG
1935-05-10 Örlogskapten Sten-Åke Norrman VÄSTERHANINGE
1935-05-12 Driftsingenjör Ulf Karlsson STENUNGSUND
1935-05-14 Hans-Kristian Molander KALMAR
1935-05-16 Tekniker Evert Johansson ENSKEDE
1935-05-16 Kapten Lars-Åke Svenheden ÖSMO
1935-05-25 Ingvar Utterström GÖTEBORG
1935-05-27 Kerstin Wahlberg VÄSTERHANINGE
1935-05-28 Trävaruhandlare Sven-Erik Ödman TRANÅS
1935-05-29 Carl Krusell GÖTEBORG

75 år född

1940-04-01 Kaj Svensson VÄXJÖ
1940-04-02 Örlogskapten Lennart Bresell HUDDINGE
1940-04-04 Leif Wennerbo NYNÄSHAMN
1940-04-12 Bo Svenvik VÄSTERVIK
1940-04-16 Kapten Henrik Werner RÖDEBY
1940-04-16 Jörgen Rosander TRELLEBORG
1940-04-18 Systemingenjör Jan-Eric Tollezon STALLARHOLMEN
1940-04-19 Kommendörkapten Claes Öquist LIDINGÖ
1940-04-19 Hans Westerholm BACKARYD
1940-04-20 Percy Alrik Petersson V FRÖLUNDA
1940-04-27 Leif Johansson HALMSTAD
1940-04-27 Sören Göransson VÄSTERVIK
1940-04-28 Karl Hellgren KARLSHAMN
1940-05-01 Stig Blomdin BJÖRKÖ
1940-05-02 Ove Eliasson LYSEKIL
1940-05-08 Rolf Karlsson ALNÖ
1940-05-09 Greger Olsson BÅSTAD

1940-05-11 Lars Jonsson GÖTEBORG

1940-05-15 Kommendörkapten Gustaf Myhrman LIDINGÖ

1940-05-16 Krister I:son Lundin GÖTEBORG

1940-05-25 Verkmästare Bror Åkesson DALBY

1940-05-25 Göte Björkdahl KLÄDESHOLMEN

1940-05-26 Ingenjör Tor Sintorn VARBERG

1940-05-31 Vaktmästare Bo Ekenberg ÄNGELHOLM

1940-06-02 Konteramiral Frank Rosenius SALTSJÖBADEN

1940-06-02 Malte Strandh ÅBY

1940-06-06 Kriminalinspektör Kenneth Gunnarsson

HÖLLVIKEN

1940-06-11 Löjtnant Bengt Olsson ÖSMO

1940-06-12 Bengt Thunstedt ÅKERSBERGA

1940-06-18 Sture Söderström KARLSKRONA

1940-06-18 Sven-Bertil Berthilsson LYCKEBY

1940-06-20 Arbetsledare Lars Gustafsson ÅLED

1940-06-22 Rolf Zachrisson VÄXJÖ

1940-06-25 Sune Johansson HJORTED

1940-06-29 Bo Nilsson KARLSHAMN

1940-06-29 Dag Åshage RÖDEBY

70 år född

1945-04-01 Örlogskapten Hans Fredriksson
VÄSTRA FRÖLUNDA

1945-04-03 Ingenjör Krister Axelsson ÖSTERSKÄR

1945-04-03 Olle Håkansson VISBY

1945-04-05 Jan Ohlsén Trelleborg

1945-04-08 Civilekonom Jan Sjölin SALTSJÖBADEN

1945-04-10 Göran Silvander OSKARSTRÖM

1945-04-11 Kapten Hans Blomqvist VALBO

1945-04-11 Lars Wideklint HOVMANTORP

1945-04-13 Östen Pettersson VÄSTERVIK

1945-04-14 Jan-Erik Hansson SANKT IBB

1945-04-19 Anders Österlund NORRKÖPING

1945-04-19 Sjökapten Jan Forsell VARGÖN

1945-04-21 Per Erlandsson HANDEN

1945-04-29 Bengt Sjögren STOCKHOLM

1945-04-29 Jan-Åke Juhlin NORRTÄLJE

1945-05-01 Björn Wallmert NÄTTRABY

1945-05-03 Klas Ohlsson HELSINGBORG

1945-05-04 Maskinist Lennart Dahlin SUNDSVALL

1945-05-04 Radarmatros Torbjörn Hallerdal SUNDBYBERG

1945-05-05 Christer Svensson HALMSTAD

1945-05-06 Lars Nylén GRÖDINGE

1945-05-08 Dag Wisjö HALMSTAD

1945-05-09 Marknadsekonom Carl-Erik Thoraes STOCKHOLM

1945-05-11 Anders Andersson MÖLNDAL

1945-05-11 Anders Andersson MÖLNDAL

1945-05-12 Alf-Göran Andersson ALINGSÅS

1945-05-12 Roger Holm Halmstad

1945-05-15 Einar Wilhelmsson NOL

1945-05-17 Ingenjör Olof Berglund DALHEM

1945-05-20 Kapten Curt Brisbeck STOCKHOLM

1945-05-20 Kapten Kjell Larsson MUSKÖ

1945-05-20 Leif Andersson LIMHAMN

1945-05-24 Förbundsombudsman Sture Palmgren STOCKHOLM

1945-05-25 Hans Ornefalk NORRKÖPING

1945-05-26 Gunilla Sjöblom-Högfeldt Njurunda

1945-05-31 Speditör Claes Andersson LINKÖPING

1945-06-02 Roland Larsson VÄSTERVIK

1945-06-06 Stefan Sundberg MUNKEDAL

1945-06-09 Jan Waldeck VIKBOLANDET
1945-06-12 Styrman Hans Juhlin BAGARMOSSEN
1945-06-22 Bertil Jönsson TRELLEBORG
1945-06-23 Anders Gustafson NORRKÖPING

65 år född

1950-04-05 Ingenjör Lars Filipson V FRÖLUNDA
1950-04-05 Civing Lars Johnsson STOCKHOLM
1950-04-08 Distriktschef Pär Jaegerfalk NORRKÖPING
1950-04-09 Thomas Eliasson GÖTEBORG
1950-04-14 Båtman Lars Sjölund ALNÖ
1950-04-15 Jan Nygren SOLNA
1950-04-19 Jan Eric Knutas KUNGSBACKA
1950-04-21 Ulf Engstrand GÖTEBORG
1950-04-28 Stefan Dahl TRELLEBORG
1950-05-11 Thomas Åhlberg ELLÖS
1950-05-15 Skeppare Magnus Huldt ARHOLMA
1950-05-22 Göran Löfgren KARLSKRONA
1950-05-23 Rune Heed FALKENBERG
1950-06-14 Bo Ringdahl KARLSHAMN
1950-06-17 Tommy Andersson ÖR
1950-06-23 Ulf Melander Sundbyberg
1950-06-26 Tekniker Leif-Arne Ljungholm GÖTEBORG

60 år född

1955-04-18 Lars Pilgren MARIEFRED
1955-04-25 Robert Laineste GRÄDDÖ
1955-04-29 Ingenjör Per Håkan Söderholm NACKA
1955-05-06 Anders Mårtensson LYCKEBY
1955-05-08 Radiotelegrafist Ray Lundström KVISSLEBY
1955-05-18 Tommy Andersson OSKARSTRÖM
1955-05-29 VD Per Öster UPPSALA
1955-06-02 Martin Gullberg ÄNGELHOLM
1955-06-26 Per Runesson VÄXJÖ

50 år född

1965-04-14 Jan Pettersson STOCKSUND
1965-05-04 Verkställande direktör Claes Völcker
VÄSTERHANINGE
1965-05-19 Magnus Viklund HÄRNÖSAND
1965-06-06 Volymanalytiker Christer Norman JÄRNA

40 år född

1975-06-01 Hans Bergsten VENDELSÖ

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Gotland

Lars-Inge Andersson
Jan-Christer Ankre

Göteborg

Jan Abramson
Hans Eric Forsdahl
Lars Green
Carl Johan Jönsson
Bernt Ljungqvist

Halmstad

Anders Carell
Mario Dalghi
Per-Erik Karlsson

Malin Lauksteins
Hans Marström

Haninge

Kerstin Wahlberg

Härnösand

Ulf Melander

Jönköping

Karl Harrius
Peder Larsson
Håkan Olsson
Claes von Sivers

Kalmarsund

Johan Bergqvist
Per Fredriksson

Hans Ingevall

Karlshamn

Mats Johansson
Nils Odenberger

Karlskrona

Peter Fjellvind
Jan Hagberg
Arne Malmqvist

Kristianstad

Anders Persson

Lysekil

Curt Duckman
Leif Harrisson
Sten-Anders Holmström
Lars-Gunnar Karlsson
Gert Oxby

Norrköping

Per Hellstrand
Owe Nilsson

Norrtälje

Tommy Gustafsson
Per Joelsson
Robert Laineste

Stockholm

Mikael Bergman
Viktor Carlson
Linus Ekelund
Tobias Gatenmalm
Iwan Jernberg
Jörgen Johansson
Stefan Nylund
Magnus Offerman
Leif Rundström
Bengt Svensson

Trelleborg

Jan Ohlsen

Varberg

Bengt-Göran Larsson
Hans Nilsson
Jan-Åke Nysten

Västervik

Björn Franzson
Lars Gigård

Thomas Hjälml
Krister Johansson

Västerås

Keneth Östlund

Växjö

Ove Engkvist
Ängelholm
Hans Fernebring
Mikael Hedström
Anders Hoberg
Peter Järsö
Olle Järvenpää
Åke Ohnback
Jens Rönnow
Göte Svensson

Avlidna kamrater

Olof Arndt ACASSUSO

Född den 20 april 1928 Avliden den 13 september 2014

Eric Axelsson PARIS

Född den 31 oktober 1914 Avliden den 24 mars 2014

Yngve Banby MALMÖ

Född den 11 februari 1923 Avliden den 25 oktober 2014

Kjell-Olof Björk STOCKHOLM

Född den 8 juli 1935 Avliden den 27 december 2014

Bo Elgstam FARSTA

Född den 29 maj 1943 Avliden den 3 maj 2014

Allan Forsvind BAGARMOSSEN

Född den 19 april 1938 Avliden den 22 december 2014

Jan-Peter Gomer NORRKÖPING

Född den 19 april 1938 Avliden den 19 november 2014

Anders Hammare JÄTTENDAL

Född den 15 juli 1937 Avliden den 11 november 2014

Karl Erik Hedberg NYNÄSHAMN

Född den 6 mars 1939 Avliden den 31 januari 2015

Göran Holmqvist DALARÖ

Född den 29 juli 1927 Avliden den 3 februari 2015

Bengt Johansson ÄNGELHOLM

Född den 29 juni 1933 Avliden den 19 oktober 2013

Bo G Johansson STOCKHOLM

Född den 9 januari 1928 Avliden den 25 november 2014

Sven Johansson HÖLLVIKEN

Född den 19 februari 1935 Avliden den 29 maj 2014

Arnold Jonasson BANKERYD

Född den 6 mars 1939 Avliden den 26 november 2014

Sture Jäglund NORRTÄLJE

Född den 11 april 1927 Avliden den 23 november 2014

Ove Jönsson TRELLEBORG

Född den 28 augusti 1935 Avliden den 10 januari 2015

Jon Klegård VÄRMDÖ

Född den 9 januari 1940 Avliden den 23 januari 2015

Rolf Lindén FILIPSTAD

Född den 2 september 1939 Avliden den 29 oktober 2014

Bo Lundgren TRELLEBORG

Född den 29 maj 1937 Avliden den 25 november 2014

Ulf Norin VISBY

Född den 15 november 1920 Avliden den 31 december 2014

Stig Nyberg NORRKÖPING

Född den 3 januari 1931 Avliden den 27 november 2014

Eric Nygren TIMRÅ

Född den 2 maj 1923 Avliden den 16 januari 2015

Kjell Olsson NYNÄSHAMN

Född den 6 april 1938 Avliden den 17 januari 2015

Göran Paulsson LYSEKIL

Född den 7 december 1926 Avliden den 29 december 2014

Lars-Olof Rynge GÖTEBORG

Född den 6 oktober 1930 Avliden den 31 oktober 2014

Helge Svensson MALMÖ

Född den 12 juni 1916 Avliden den 7 augusti 2014

Sven-Olov Vretenvik VENDELSÖ

Född den 28 november 1945 Avliden den 11 oktober 2014

Anders Öberg SUNDSVALL

Född den 25 september 1925 Avliden den 8 januari 2015

**Hedra våra avlidna kamraters
minne med en gåva till Flot-
tans Män. Pg 5 88 19-4.**

**Efter Din betalning sänder
FM kansli blanketten till de
sörjande.**

REDAKTIONEN INFORMERAR

Nya epost-adresser:

Olle Melin bmelinolle@gmail.com

Dag Åshage paul.assar@gmail.com

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	jforslund80@gmail.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3 Öppet tisdagar 9-16	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Wikberg.

Härnösand	Lars Sellgren	070-342288798	Hovsgatan 22 B lgh 1203	871 31	HÄRNÖSAND	larssellgren33@gmail.com
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK	
Östersund	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Lennart Persson

Gotland	Olof Berglund	0498-22 81 31	Dalhem Dungårde 160	622 56	DALHEM	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren41@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrköping	Kenneth Lundgren	0176-23 48 36	Floragatan 9	761 31	NORRTÄLJE	kenneth.lundgren44@gmail.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	08-520 182 10	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073 7463669	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Stieg Andersson	0708-908616	Bäckvägen 6	734 51	KOLBÄCK	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: Göran Löfgren och Rolf Pärnhem.

Kalmarsund	Stefan Horndahl	0480-470 880	Vårdshusvägen 14	394 77	KALMAR	stefan.horndahl@hotmail.com
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0455-150 12	Saltö Torg 2 B lgh 1303	371 37	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	044-23 50 31	Byastensvägen 10	291 77	GÅRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Hans Carlsson	040-139 392	Vendelsfridsgratan 6 A 6 tr	217 64	MALMÖ	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	0410-401 84	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gotelindberg@hotmail.com
Västervik	Åke Revelj	0490-311 07	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	VÄXJÖ	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: Lars Linde och Bertil Andreasson.

Göteborg	Lars-Erik Uhlegård	0470-567 59 96	Frejagatan 6	431 44	MÖLNDAL	lars-erik@uhlegard.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	jonssonkjell44@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Måns Suneson	036-372 106	Bergstigen 3	564 32	BANKERYD	mans.suneson@telia.com
Karlstad-Värmland	Göte Rahm	054-15 52 05	Stinsgatan 2	652 26	KARLSTAD	gote.rahm@live.se
Lysekil	Jackie Lindebäck	0523-133 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie@bplast.no
Varberg	Göran Andersson	0340-67 10 40	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

Vid Göta Älvs mynning och vid inloppet till Göteborg ligger Nya Älvsborg, eller Nya Älvsborgs fästning, som började byggas 1653 för att försvara staden mot den danska flottan. Fästningen har varit belägrad men aldrig intagen av fientliga styrkor. Under Skånska kriget 1675-1679 deltog fästningen i Göteborgs försvar mot danska angrepp och under senare delen av Stora nordiska kriget var den 1717-1719 inblandad i strider med dansk-norska sjöstyrkor under ledning av amiral Peder Tordenskjöld. När fästningen senare på 1700-talet minskade i betydelse som militär anläggning, användes den i stället i ökande grad som fängelse fram till 1866. Under första världskriget hade fästningen rollen som minförråd, som en del i försvaret av Göteborgs hamn.

Nya Älvsborg ingår i en serie av försvarsanläggningar med namnet Älvsborg vid inloppet till Göteborg, som tidsmässigt avlöst varandra. Det skall inte förväxlas med sin föregångare Älvsborgs slott vilket, med början på 1300-talet, hade uppförts vid Klippan längre in i älvmynningen. Fästningen skall heller inte förväxlas med sin efterföljare Älvsborgs fästning, som är ett samlingsnamn för ett antal försvarsanläggningar i Göteborgs hamninlopp med bland annat Oscar II:s fort insprängt i Västerberget vid älvmynningen i början av 1900-talet.

Olle Melin

